

Sprawozdanie

komisji administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego z projektem ustawy łowieckiej.

Wysoki Sejmie!

Sprawa ustawodawstwa łowieckiego jest od szeregu lat na porządku dziennym obrad sejmowych i komisji specjalnych, ale dotąd bez dodatniego rezultatu.

Powodem tego w znacznej mierze była krótkość sesji sejmowych, która nie pozwalała projekt ustawy o blisko stu paragrafach, wkraczającej w rozliczne działy prawne, należycie ocenić i sprzeczne nieraz życzenia wziąć pod rozwagę. Nie chcąc przytaczać wszystkiego, co w tej kwestyi od r. 1884 robiono, ani powtarzać obszernych motywów, które się znajdują przy projekcie rządowym i w sprawozdaniach Wydziału krajowego, jakoteż komisji administracyjnej, podnieść musimy jedynie najważniejsze okoliczności konieczne dla wyjaśnienia stanu rzeczy, stanowiska, jakie już zajął w tej sprawie Wysoki Sejm i jakie obecnie zajmuje komisya administracyjna.

Przypomnieć należy, że gdy w r. 1888 c. k. Rząd oświadczył gotowość przedłożenia Sejmowi ustawy łowieckiej, wówczas Sejm na posiedzeniu z 12. lutego 1889 uchwalił, że uznaje za potrzebne wydanie dla naszego kraju jednolitej ustawy łowieckiej, obejmującej całość przedmiotu.

W następstwie tego wniósł Rząd na podstawie opinii fachowej ankiety, jakoteż zdania Wydziału krajowego w r. 1892 jednolity projekt ustawy łowieckiej. W maju r. 1893 weszła komisya administracyjna do Sejmu z projektem ustawy, który po przeprowadzeniu ogólnej dyskusyi uchwałą Wysokiego Sejmu przekazany został Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia nowego projektu. W wykonaniu tej uchwały przedłożył Wydział krajowy sprawozdaniem z 25. stycznia 1894 przerobiony projekt ustawy łowieckiej, ale sprawa ta z braku czasu nie weszła na porządek dzienny obrad Sejmu.

Obecnie z rozpoczęciem nowego peryodu sejmowego wypracował Wydział krajowy ponownie projekt do ustawy łowieckiej, który się opiera na istniejących przepisach i dawnych projektach, uwzględniając tak opinie kół fachowych jak również życzenia ludności rolniczej, domagającej się przedewszystkiem obrony przeciw dzikom.

Potrzeba takiej ustawy nie da się zaprzeczyć, bo chociaż obowiązują u nas przepisy, na podstawie których wszystkie projekta i niniejszy są oparte, to jednak w wielu kierunkach postanowienia te są dziś niewystarczające. Łowiectwo domaga

się silniejszej prawnej opieki, jeśli ma się podnosić i stać się źródłem dochodu, zaś rolnicy domagają się ściśle określonego prawa wynagrodzenia szkód, — a że jedno drugie nie wyklucza, świadczą inne kraje koronne, jak n. p. Czechy, gdzie wobec bardzo wysoko stojącej kultury rolniczej stan zwierzyny ogromnie wzrósł i stał się ważnym źródłem dochodu; harmonię między tymi dwoma czynnikami może tylko utrwalić ustawa łowiecka, która w sposób słuszny i odpowiedni potrzebom kraju, uzupełni postanowienia, oparte częścią na niejasnych i niewystarczających przepisach.

Patent z 28. lutego 1786, jakoteż późniejszy z 7. marca 1849 i rozporządzenie ministr. z 15. grudnia 1852 są podstawą ustawodawstwa łowieckiego w Austrii.

Z postępowaniem czasu uznano w wielu krajach austriackich potrzebę zmiany lub uzupełnienia dawnych przepisów. Sejm czeski uchwalił jednolitą ustawę w roku 1866 — częściowe ustawy mają: Szląsk, Austria dolna, Styrya, Morawa, Kraina i Tyrol. W naszym kraju ograniczono się dotychczas do uchwalenia przepisów, dotyczących ochrony zwierząt i ptaków i zakazu polowania w pewnym czasie (ustawy z 29. lipca 1869, z 21 grudnia 1874 i z 31. stycznia 1875).

Nie ulega wątpliwości, że uchwalenie ustawy łowieckiej, opartej na zasadach zupełnej słuszności nie jest łatwe, albowiem ustawa ta wkracza w stosunki prawnoprywatne, dotyka nader drażliwej kwestyi odszkodowania w kraju, w którym polowanie nie może być jeszcze uważane, ani dla wydzierzawiającego, ani dla dzierżawcy jako źródło dochodu, gdzie ochrona zwierzyny pozostawia bardzo wiele do życzenia, a poszanowanie własności tejże mało uznawane. W tych warunkach kodyfikacja ustawy łowieckiej musi napotkać na trudności. Komisya administracyjna też, biorąc pod obrady projekt Wydziału krajowego, powyżej przytoczone trudności w zupełności uznaje, ale nie mniej jest zdania, że uregulowanie stosunków łowieckich jest konieczne.

W mowie będący projekt przedstawia się ze stanowiska formalnego jako jednolita kodyfikacja całego prawnego przedmiotu, odnoszącego się do łowiectwa, ze stanowiska materalnego zaś jako powtórzenie i dalszy rozwój dotychczas istniejących łowieckich zasad prawnych, a po części jako reforma tychże.

Komisya administracyjna biorąc za podstawę obrad projekt Wydziału krajowego przyjmuje w załączonym projekcie taki sam podział, który się składa z sześciu głównych części a mianowicie:

I. §§. 1 do 25 prawo polowania i jego wykonywanie, II. §§. 26 do 47 postanowienia policyi łowieckiej, III. §§. 48. do 65, o szkodach wyrządzonych przez polowanie i zwierzynę, IV. §§. 66 do 72, ogólne postanowienia o władzach i postępowaniu niekarnem, V, §. 73 do 79, przekroczenia i kary, VI. §§. 80 do 86, o kartach myśliwskich.

I. Prawo polowania i jego wykonywanie.

Określenie prawa polowania (§. 1.) znajdujemy we wszystkich ustawach, i usuwa wszelką wątpliwość co do uprawnień z prawem polowania połączonych.

W §. 2gim wyliczone są zwierzęta, na które polować wolno. Z wyjątkiem zmian proponowanych przez Towarzystwo łowieckie przy wyliczeniu zwierząt łownych które komisya przyjmuje, cały podział zostaje, jak w projekcie Wydziału krajowego. Wykreślenie kozicy i świstaka jest uzasadnione ustawą kraj. z 19. lipca 1869 nr. 26 na mocy której polowanie na te dwa gatunki alpejskich zwierząt jest zakazane. Podział na zwierzynę łowną i w przeciwstawieniu na niełowną, jest podstawą na której się dalsze postanowienia opierają. Z tego też powodu komisya administr. nie podziela zapatrywania, aby pozostawić możność zaliczania innych zwie-

rząt do tej kategorii w drodze rozporządzenia, proponuje też skreślenie odpowiedniego ustępu.

W § 3 lit. a. Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego przyjmuje się jako minimum uprawniające do samoistnego polowania posiadanie nieprzerwanej przestrzeni 115 hektarów. Odpowiada to postanowieniom zawartym w patentach z r. 1786 i 1849, w których wymagane jest nieprzerwane posiadanie 200 morgów.

Również wszystkie znane nam ustawodawstwa robią zawisłe samoistne wykonywanie polowania od posiadania pewnej znaczniejszej przestrzeni gruntu dającej możliwość racjonalnego prowadzenia gospodarstwa łowieckiego.

§. 3. b. Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego przyznaje komisya administracyjna prawo samoistnego polowania także gminom na obszarze stanowiącym ich majątek, o ile obszar ten wynosi najmniej 115 hektarów nieprzerwanej przestrzeni. Dawniejsze projekta ograniczały to prawo dla gmin, mających własny statut i dla 30 tu miast objętych ustawą z 13. marca 1889, jednak tego rodzaju ograniczenie nie dałoby się usprawiedliwić, gdyż gmina ma prawo zarządzać swym majątkiem i wykluczenie w tym kierunku nie byłoby odpowiednie.

Okręgi polowania.

§§. 5. do 11. Postanowienia odnoszące się do utworzenia okręgów polowania znajdujemy w projekcie rządowym z r. 1892 również w dawnym projekcie Wydziału krajowego i przyjęła tę myśl komisya administracyjna w r. 1893. Jest to organizacja nowa, która — jak doświadczenie z innych krajów poucza — przyczynia się do korzystnego uregulowania stosunków łowieckich.

Władza polityczna powiatowa jest obowiązana ustanowić okręgi polowania samodzielnego i gminnego, a w następstwie tego ogłosić edykt wzywający do zgłoszenia uprawnień tych którzy mają prawo do samodzielnego polowania i chcą z niego korzystać. Wydział krajowy poszedł drogą pośrednią, bo jeżeli z jednej strony obowiązek udowodnienia swych praw do samistnego polowania, jak tego się domaga pierwotny projekt rządowy, jest za daleko idący, to wymaganie zgłoszenia tylko swojego prawa ułatwi działalność władzy politycznej i nie jest połączony z trudnościami.

§. 8. postanawia o przyłączeniu obszaru polowania samoistnego do gminnego, o utworzeniu wspólnego okręgu polowania przez opłacenie się dwóch lub więcej gmin i obszarów dworskich wreszcie o możliwości rozdzielenia istniejących okręgów.

Komisya proponuje dodatek *ad* §. 8. *lit. c*), aby władza polityczna powiatowa mogła w wypadkach godnych uwzględnienia przyłączyć niektóre grunta do samoistnego polowania jeżeli należą do tego samego właściciela i leżą w tej samej gminie miejscowej. Od zasady nieprzerwanych 115 hektarów nieodstępnie się jeżeli się zezwala na pewne wyjątki. Remizy, naturalne kępy, łozy nad wodą i t. p. są nieraz głównem schronieniem zwierzyny i podstawą samoistnego polowania tak, żeby było z uszczerbkiem dla kultury łowieckiej, a z pokrzywdzeniem właściciela tegoż polowania gdyby na wymienionych parcelach kto inny polowanie wykonywał. Naturalnie muszą zachodzić ważne okoliczności, których ocenienie przysłuży władzy politycznej powiatowej. To postanowienie uchwaliła komisya większością głosów.

Zasada, że ustanowione okręgi pozostają nienaruszone przez najbliższy okres dzierżawny, jest korzystna dla gospodarstwa łowieckiego, — wchodzące w okręg polowania samoistnego lub gminnego części gruntu z innego okręgu, mogą tworzyć bardzo szkodliwą dla polowania przeszkodę, dlatego też projekt ustawy w §. 9. daje możliwość władzy politycznej przyłączyć taką przestrzeń gruntową (*enclave*) do sąsied-

niego okręgu, a to w miarę zbadania stosunków. Dodając w tym §-fie postanowienie, że jeżeli użytkowanie z polowania na pewnych częściach okręgu doznawałoby przeszkód lub przynosiło szkodę, w takim razie może władza polityczna tę część przyłączyć do innego okręgu, staje się tem samem §. 9. projektu Wydziału zbyt przydatny.

Okres dzierżawny polowania ma wynosić z reguły lat sześć. Zbyt krótki termin dzierżawny nie jest odpowiedni, gdyż utrudnia prowadzenie racjonalne gospodarstwa łowieckiego, a tem samem wpływa na niżenie wartości polowania. Komisya przyjmuje termin dzierżawy 6-cio letni z możliwością przedłużenia do lat 12-tu.

Wydzierżawienie polowań gminnych.

§§. 11. do 25. Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z 15. grudnia 1852. postanawia w §. 1. że prawo polowania na gruntach gminnych nie może być inaczej użytkowane, jak tylko w drodze wydzierżawienia uskutecznionego przez władzę polityczną powiatu. — W przeważnej części znanych nam ustaw wydzierżawianie polowań gminnych oddane jest władzom politycznym. Ten sposób postępowania nigdy u nas zmieniony nie był, a wszystkie projekta tak rządowe z r. 1892 jak i dawniejszy Wydziału krajowego opierały się na tej zasadzie; ustawa czeska przydziela tę czynność Wydziałom powiatowym. — Poruczenie tego zadania z reguły Zwierzchnościom gminnym nie odpowiada stosunkom naszego kraju, gdzie i tak gminy przeciążone są coraz nowym zakresem działania i jak wiadomo obowiązkom swym nie zawsze podołać mogą, a przedewszystkiem gminy małe o słabych siłach.

Względy praktyczne przemawiają również przeciw oddaniu czynności wydzierżawienia gminom, gdyż nieraz w skutek niewłaściwego zastosowania przepisów akt licytacji byłby odroczone lub mylnie wykonane, a zachodzi także obawa wyzyskiwania przez niepowołane osobistości. W niejednej odległej gminie brak konkurencji spowodowałby niżkę ceny licytacyjnej ze szkodą uprawnionych. — Zasada, że gmina swoim majątkiem może rozporządzać, nie znajduje tu zastosowania, gdyż wydzierżawienie dotyczy polowania na gruntach pojedynczych właścicieli, a nie gminy.

Władzy politycznej jest dana możność w §. 11. powierzyć czynność wydzierżawienia naczelnikowi gminy, a tem samem w gminach zasługujących na zaufanie myśl wyrażona w projekcie Wydziału krajowego znajdzie z pewnością obszerne zastosowanie. Z tych powodów komisya administracyjna pozostawia z reguły czynność tę, jak dotąd przy władzach politycznych z wyjątkiem w miastach rządzących się własnymi statutami i w 30 miastach wymienionych w ustawie gminnej z 13 marca 1889 Nr. 24. dz. u. kr. gdzie magistraty te czynności wykonywać mają. W następstwie tego muszą inne §§. tego działu odpowiedniej ulegć zmianie.

Ad §. 12 potrzebny jest dodatkowy ustęp, że władza polityczna ogłosi licytację zaraz po ustanowieniu okręgów polowania. Wydział krajowy dopuszcza do dzierżawy osoby fizyczne bez żadnego ograniczenia §. 15 teraz 13. Ustawa czeska ogranicza do osób zaufania godnych, w innych projektach wymagano posiadania karty na broń lub karty łowieckiej. Wydział krajowy kierował się intencją, aby koło licytujących było jak najszersze, a tem samem większa konkurencya, jednakże są ważne względy, które przeciw temu przemawiają. Nietylko ochrona zwierzyny, ale nieraz bezpieczeństwo osób i mienia byłoby narażone, gdyby dzierżawa polowania w niewłaściwe dostała się ręce. Uznając, że wykazanie się kartą myśliwską i kartą na broń, aby być do dzierżawy dopuszczonym, jest zbyt uciążliwe i zbyt kosztowne, gdyż można być dzierżawcą okręgu, a samemu nie polować, proponuje komisya w tym

§-fie po słowach „osoby fizyczne“ dodać z wyjątkiem osób w §-fie 90 wyliczonych a, b, c, e, f i g. Oprócz osób fizycznych proponuje komisya na życzenie ze strony rządu wyrażone dodać „skarbu państwa“.

Chociaż przy ogólnych postanowieniach prawo odwołania się od orzeczeń władzy politycznej powiatowej jest wyraźnie zastrzeżone, sądzi komisya, że należy jeszcze umieścić postanowienie nowe §. 15. pozwalające rekurs od aktu licytacji.

W §. 17 proponuje komisya zamiast „w terminie skróconym“ „w terminie nie przekraczającym dni 30“. Postanowienie §. 19, że Zwierzchność gminna po odebraniu czynszu dzierżawy winna rozdzielić takowy pomiędzy pojedynczych posiadaczy gruntu, odpowiada zasadzie, że prawo polowania jest wyływem własności i zmienić się nie da, chociaż w praktyce u nas inaczej się dzieje i czynsze za dzierżawy często w budżetach gminnych figurują. Pomimo tego komisya administracyjna od postanowienia zasadniczego odstąpić nie może, proponuje jednak inną stylizacyę, według której w razie niezgłoszenia się uprawnionych przez pewien czas, pieniądze gminie przypadają. §. 23 (26) był w komisji zasadniczo omawiany i były poważne zdania, że dzierżawa gaśnie ze śmiercią dzierżawcy, jednak większość komisji oświadczyła się za przejściem tego prawa na spadkobierców i tylko przedłuża termin zgłoszenia z 4 tygodni do 2 miesięcy. §. 24. Przedłużenie dzierżawy polowania gminnego jest, jak doświadczenie poucza, nieraz korzystne tak dla wydzierżawiających jak i dla dzierżawcy. Jeżeliby jednak zależnem było, jak projekt Wydziału żąda, od wniesienia prosby o to ze strony wszystkich interesowanych na 3 miesiące naprzód, to można z pewnością twierdzić, że tego rodzaju dzierżawa z wolnej ręki nigdy do skutku przyjśćby nie mogła. Przy licytacji zastępuje interesowanych Zwierzchność gminna, względnie przełożony obszaru dworskiego — wystarczy więc, aby możność takiego wydzierżawienia pozostawić władzy politycznej za zgodą Zwierzchności gminnej.

Obowiązek płacenia w tym wypadku wyższego czynszu 20% zniża się na 10%, ponieważ postanowienie to wzięte jest z projektu rządowego, w którym okres dzierżawny ustanowiony był na lat 10, teraz niżony jest na 6 i nie ma żadnej podstawy do twierdzenia, aby w takim okresie czasu polowania o tyle na wartości zyskały. Zresztą, gdzie taka okoliczność zachodzi, na wydzierżawienie z wolnej ręki nie zgodzi się Zwierzchność gminna ani władza polityczna.

II. Przepisy policyj łowieckiej.

Obowiązek utrzymywania dla ochrony polowania straży łowieckiej jest wskazany, lecz nie wydaje się koniecznem, aby liczba osób do rozciągłości obszaru się stosowała, a nadto zamieszkanie w okręgu łowieckim strażnika, może być czasem zbyt uciążliwe dla dzierżawcy lub właściciela samoistnego okręgu, dlatego komisya proponuje odnośne modyfikacye w §-fie 26-m. Należy również zmienić §. 27. odwołując się do ustawy z 4. września 1892 Nr. 74 dz. ust. kr. co do warunków zatwierdzenia jak i zaprzysiężenia straży łowieckiej.

Przepisy o ochronie.

Pory ochronne dla zwierząt i ptaków normowane były dotąd w drodze ustawy, w naszym kraju obowiązuje ustawa z 30. stycznia 1875. Pozostawienie, oznaczenia pór ochronnych w drodze rozporządzenia nie da się uzasadnić, a pewne wyjątki w tej mierze ze względu na stosunki klimatyczne lub wyjątkowy stan zwierzyny, projekt niniejszej ustawy i tak dopuszcza. Znosząc zatem powyżej wymienioną

ustawę o ochronie zwierzyny, komisya administracyjna w tym projekcie ustanawia pory ochronne dla każdego gatunku zwierząt. Na podstawie informacji fachowej zmienia komisya dotychczasowe pory ochronne o tyle, że dla zająca pora ochronna będzie od 15. stycznia do 15. września zamiast jak dotąd od 1. lutego do końca września, zaś dla kuropatwy przyspiesza się pora ochronna o miesiąc zamiast jak teraz od 1. stycznia proponuje komisya od 1. grudnia. Specyalne zarządzenia co do ochrony zwierzyny, wystrzelania w razie nadmiernego rozmnożenia się jako też zamknięcia polowania na jakiś czas pozostawia się władzy politycznej powiatowej w porozumieniu z Wydziałem powiatowym, komisya administracyjna jest zdania, że takie zarządzenia fachowe dopuszczone być powinny po zasięgnięciu także opinii fachowej jak n. p. Towarzystwa łowieckiego i takie zastrzeżenie proponuje w dotyczącym ustępie. Postanowienie §. 32, że z powodu nawet dłużej trwającego zakazu polowania, dierżawca nie może sobie rościć pretensyi do opustu czynszu, nie jest słuszne, i dlatego komisya proponuje pewne w tym względzie modyfikacje.

Postanowienie §. 33, aby sprzedaż zwierzyny odbywała się za okazaniem świadectwa wykazującego pochodzenie takowego znalazła w komisyi większość.

Dalsze przepisy policyi łowieckiej.

W §. 35. proponuje komisya, aby odebrana broń złożona była w powiatowej władzy politycznej.

Wykreślając słowo „ścigać“ §. 36 komisya nie osłabia bynajmniej postanowień tego paragrafu, ale uważa je za zbyt sztywne, wypuszczając zaś przy wyliczonych wyjątkach słowo „kapustą“ zastosowała się komisya do życzenia niektórych reprezentantów mniejszej własności.

Ad §. 38. poszła komisya znacznie dalej niż projekt Wydziału krajowego, zabroniła bowiem w ogóle polować w niedzielę i w święta uroczyste. Co do pierwszego postanowienia była w komisyi znaczna większość tak ze względów na święcenie, jako też odpoczynek niedzielny; analogiczne przepisy znajdują się w niektórych ustawach niemieckich. Zakaz polowania w święta uroczyste przez cały dzień znalazł poważną opozycję.

W §. 40. proponuje komisya zastąpić słowo „tropiące“ nazwą „włóczące“ tak samo do psów jak do kotów, jako pojęcie odpowiedniejsze.

Do §. 43. Według stopnia szkodliwości i niebezpieczeństwa dzieli projekt zwierzynę na dwie kategorie. Do szkodliwych i niebezpiecznych zalicza się: niedźwiedzie, wilki, rysie, żbiki i dziki. Ktokolwiek te zwierzęta na wolności napotka może je bez względu na miejsce schwytać i zabić. Do drugiej kategorii należą zwierzęta mniej niebezpieczne i mniej szkodliwe które mogą nietylko przez uprawnionego do polowania ale także przez właścicieli gruntu na własnym gruncie być schwytane, zabijane i zabierane — zwierzęta te są w §. 43. ust. drugi, wyliczone z dodatkiem „gawrona“.

Komisya nie odstępowała od zasady, że zwierzęta drapieżne mogą być wszędzie i przez każdego zabijane, bo takie postanowienia istnieją na podstawie dziś obowiązujących przepisów, i to samo jest uznane w ustawodawstwie innych krajów. Natomiast skreśliła komisya prawo zabierania tych zwierząt na każdym miejscu, przyznając to prawo właścicielowi gruntu, i temu, kto na miejscach dobro publiczne stanowiących tego rodzaju zwierzę zabije lub chwyci.

Patent o polowaniu z r 1786 nie rozstrzyga tego pytania stanowczo, i są w tym względzie rozmaite nieraz sprzeczne orzeczenia. Ustawa czeska często tu woływana, dając prawo zabijania tych szkodników, nie o przywłaszczeniu nie mówi.

Ponieważ wiele okoliczności przemawia za stanowiskiem zajętem przez Wydział krajowy w projekcie jeszcze w r. 1887 komisya proponuje analogicznie dla obydwu kategorii szkodników, aby zabita zwierzyna należała do właściciela gruntu. Wykreślenie słów w ustępie 2-gim tego paragrafu, „a za jego pozwoleniem także przez 3-cią osobę“ jest uzasadnione, gdyż tylko uprawniony do polowania lub właściciel gruntu mają to prawo. Dodatek, że do chwytania zwierząt wymienionych, nie można używać łapek, żelaz i samochwyków, chociaż wypływa z § 47. jest dla uniknięcia wątpliwości potrzebny — wyjątek stanowi chwytanie niedźwiedzia; dalszy dodatek do tego § przyznaje właścicielowi gruntu, który gęsi i kaczki zapadłe w stadach na gruncie zabije, prawo przywłaszczenia sobie tychże. Jest to naturalna konsekwencya postanowienia, że za tego rodzaju zwierzynę nie należy się odszkodowanie.

O d z i k a c h.

Ad §. 44. W tym dziale najważniejsze są postanowienia odnoszące się do dzików, które osobiwie w wschodniej części kraju naszego nadmiernie się rozmnożyły i stały się od lat przedmiotem licznych skarg ze strony włościan. Wychodząc z zasady opartej na istniejących przepisach i patentach, które wszystkie późniejsze ustawy przyjęły, że zwierzęta drapieżne i szkodliwe jak dziki, tylko w zwierzyniach należycie zabezpieczonych trzymać można, i każdemu tępić wolno, nie przyznaje się odszkodowania za szkody przez tego rodzaju zwierzynę wyrządzone z wyjątkiem, jeżeli hodowanie tejże jest udowodnione. Podług patentu z dnia 28. lutego 1786, jest każdy uprawnionym zabijać szkodliwe zwierzęta, i dla tego właściciel lub dzierżawca polowania nie może być odpowiedzialny za szkody wyrządzone przez zwierzęta, przeciw którym każdy bronić się ma prawo (orzeczenie minister. spr. wewn. z 29. października 1869). Dzikie znajdujące się na wolności mają być przez właściciela lub dzierżawcę polowania i tegoż straż łowiecką uiszczone i tępione. Jeżeli zaś właściciel zabrania strzelania dzików o każdej porze natenczas zachodzi uzasadnione domniemanie hodowania w sposób przeciwny § 3. powołanego patentu i właściciel może być pociągnięty do odpowiedzialności za wyrządzone szkody, (orzeczenie Trybunału administr. z dnia 27. września 1883).

Opierając się na tych postanowieniach Wydział kraj. projektuje: a) pociągnięcie właściciela lub dzierżawcy polowania w danych okolicznościach do odszkodowania; b) wkłada obowiązek na władzę polityczną udzielania certyfikatów na broń palną tam, gdzie tego zachodzi potrzeba. — Nie da się zaprzeczyć, że wydawanie certyfikatów myśliwskich do strzelania dzików nawet osobom zaufania godnym może być zachętą do kłusownictwa, ale przy odpowiednim wyborze osób i oznaczeniu przestrzeni tak, jak komisya administracyjna proponuje, te obawy nie są uzasadnione.

Musi być jasno i stanowczo ustawą określona odpowiedzialność, a mianowicie, albo będzie się dziki hodować i w takim razie należy się pełne odszkodowanie za wyrządzone przez nich szkody, albo też trzeba dziki tępić; pozostawienie w tym względzie dzisiejszego stanu rzeczy nie jest możliwe.

Zgadając się z przewodnią myślą Wydziału kraj., Komisya adm. proponuje w §. 44 lit. b. wydanie certyfikatów na pewien oznaczony czas, a to ponieważ certyfikaty wydawane bywają z reguły na jeden rok lub 3 lata, zaś tutaj decyduje potrzeba, która nieraz może być krótszą i zależną od chwilowych stosunków.

Dalszy dodatek, że co do wyboru osób ma władza polityczna zasięgnąć opinii Wydziału Rady pow. jest uzasadniony, a to niczem nie osłabia samej rzeczy. Projekt Wydziału kraj. nie określa przestrzeni, na której mający certyfikat może z broni palnej robić użytek. Ograniczenie do „własnego gruntu“ jest nie wystarczają-

jące, natomiast przypuszczenie, że taki certyfikat przysługuje do chodzenia i strzelania po lasach i polach okręgu samoistnego polowania, byłoby ze wszech miar szkodliwe i zrozumienie takie ustawy dałoby nieraz powód do przykrych zajęć i nadużyć, dlatego ograniczenie do okręgu polowania gminnego wydaje się komisji administracyjnej wskazane a daje ludności zupełną możliwość obrony osoby i mienia. Zabite dziki w myśl postanowień poprzedniego paragrafu należą do właściciela gruntu i będą nieraz dostatecznym wynagrodzeniem za wyrządzoną szkodę.

Dalsze §§. 45 i 46 uzupełniają szereg przepisów odnoszących się do tępienia dzików i tworzą pewną całość, dającą uzasadnioną podstawę, że ludność rolnicza znajdzie w tym względzie dostateczną opiekę, a tępienie dzików będzie energicznie przeprowadzone.

III. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

Odszkodowanie za zwierzynę łowną, którą uprawniony do polowania hoduje, i z której ciągnąć może zyski, należy się właścicielowi gruntu, a to w myśl patentu z r. 1786, patentu z 7. marca 1849, rozporz. ministr. z r. 1852, jako też rozlicznych dekretów kancelaryi nadwornej i rozporządzeń ministerjalnych. Mylną jest zatem opinia dość rozpowszechniona nawet między osobami zajmującymi się fachowo myśliwstwem, że w naszym kraju prawo odszkodowania nie istnieje i przypisać to tylko musimy bardzo jeszcze niskiemu stanowi zwierzyny i ztąd rzadkim wypadkom odszkodowania. Przyjmując zatem postanowienia co do odszkodowania, nie nowego nie wprowadzamy, tylko określamy bliżej to, co jest dziś obowiązujące. Można się spotkać z zarzutem, że stosunki naszego kraju pod względem łowieckim, mała ilość zwierzyny, która chyba wyjątkowo jest u nas przedmiotem dochodu, nie wskazują jeszcze na potrzebę odszkodowania i że należało iść raczej za przykładem Prus gdzie odszkodowanie w tej formie nie istnieje, ale pozostawione jest umowie stron przy wydzierżawieniu prawa polowania. Przyznając, że w wielu okolicach kraju dzierżawa polowania gminnego połączona jest ze stratą materialną i dzierżawi się polowanie nieraz jedynie dla obrony przeciw kłusownikom i ochrony samoistnego okręgu łowieckiego, to jednakowoż komisya nie może zejść poniżej tego, co dziś obowiązuje; nie obciąża też żadnem nowem postanowieniem właściciela polowania więcej niż dotychczas. Dodatek „z wyjątkiem przez stada dzikich gęsi i kaczek“ umieszczony jest na życzenie Towarzystwa galicyjskiego łowieckiego, z powodu że w niektórych okolicach kraju zapada ten gatunek ptactwa stadami, wyrządza w ziemiołódach znaczne szkody, zaś dzierżawca polowania jest bezsilny temu zapobiedz. W następstwie tego ten rodzaj zwierzyny w stadach zapadający zalicza się do kategorii zwierząt szkodliwych.

Obowiązek płacenia za szkody w ogrodach warzywnych, drzewkach i t. p. §. 52. zależnem jest od tego, czy właściciel poczynił takie urządzenia, które w zwykłych okolicznościach mogą szkodę powstrzymać. Takie same ograniczenie odszkodowania znajdujemy w ustawach o odszkodowaniu w Austrii niższej, Voralbergu, Krainie i Styryi. Postanowienie takie jest zupełnie słuszne. wychodząc z założenia, że racjonalny gospodarz przedmioty mające większą wartość chroniłby przed zwierzętami nawet wtedy, gdyby polowanie wykonywał samodzielnie. Zresztą uprawniony do polowania mógłby być wyzyskiwany przez umyślne narażanie tego rodzaju przedmiotów na szkody. Prawna podstawa zarządzenia tego leży w przewinieniu posiadacza gruntu, wobec którego ustaje obowiązek wynagrodzenia szkody.

Postępowanie.

Według rozporządzenia ministr. z 14. lipca 1859, przekazano przekroczenie co do wynagrodzeń i szkody przez zwierzęta wyrządzonej, władzom politycznym. Ustawa czeska przekazała te orzeczenia sądom polubownym, zaś ustawa dla Styryi pozostawia władzom politycznym prawo orzekania o szkodach wyrządzonych tak przez zwierzynę jak i przez polowanie. Takie same postanowienia zawierają ustawy dla Voralbergu, Krainy i Austryi niższej. Projekt rządowy z r. 1892 stoi na tych samych zasadach, jak również ostatni projekt Wydziału krajowego.

Komisya administracyjna nie proponuje zmian zasadniczych, chociaż oddanie postępowania orzeczeniu sądów polubownych byłoby z pewnością tańsze i szybsze. Ze względu jednak, że sprawa odszkodowania ma zawsze charakter drażliwy, ocenienie szkody często z trudnościami połączone, komisya nie proponuje wejścia na tę drogę i pozostawia orzekanie w tej sprawie z reguły władzom politycznym §. 55. Chociaż droga ugody w projekcie Wydziału krajowego jest przy postępowaniu władz wskazana, proponuje komisya, aby ugoda między stronami była przede wszystkim podstawą postępowania i dlatego zamieszcza w §. 56 ustęp odpowiadający odnośnemu postanowieniu w projekcie Wydziału krajowego z r. 1887. Oznaczenie terminu do przeprowadzenia ugody i wniesienia zażalenia u władzy politycznej i następnie do przeprowadzenia dochodzenia przez tę władzę uważa komisya za konieczne w interesie stron. Odroczenie oszacowania szkody §. 60 aż do czasu żniw, może nastąpić na żądanie znawców.

Takie zarządzenie jest słuszne i znajduje się we wszystkich dotychczasowych projektach, bo jeżeli przyznaje się w pełni właścicielom gruntów prawo do zwrotu szkody, to musi ono być oparte na rzeczywistej szkodzie i nie zachęcać ludności rolniczej do wnoszenia pretensyi nieraz niemających podstawy. Polityczna władza powiatowa §. 63 ma także orzekać o ponoszeniu kosztów dochodzenia. Kosztów z postępowaniem połączonych uniknąć się nie da, ale trzeba dążyć, aby były jak najmniejsze i ściśle określone, dlatego rozdział na koszta urzędowe i stron jest wskazany. Zgadza się w tym względzie z postanowieniami Wydziału krajowego, które normują, kiedy która ze stron interesowanych ma koszta ponieść, proponuje komisya zmianę §. 64 lit. 3., aby na wypadek, jeżeli ofiarowana bezskutecznie przez oskarżonego w postępowaniu ugodowym kwota ugodowa nie była niższą od tej, którą skarżącemu przyznano, skarżący ponosił koszta postępowania. To postanowienie może zachęcić do łatwiejszego przeprowadzenia ugody i będzie pewnem ostrzeżeniem aby tą drogą, a nie zawsze kosztowniejszą procedurą przez wnoszenie skargi i komisyjne oględziny dochodzić swej pretensyi.

IV. Ogólne postanowienie o władzach i postępowaniu niekarnem.

V. Przekroczenia i kary.

W tych oddziałach komisya administracyjna nie proponuje żadnych zmian zasadniczych i przyjmuje te postanowienia odnośne do wniosku Wydziału krajowego. Że na projektowane w poprzednich §§. zmiany odpada potrzeba postanowień dawnego §. 71. i dlatego takowe się skreśla.

VI. Karty myśliwskie.

ad §. 80. Karty myśliwskie i certyfikaty mają już u nas swoją historję, gdyż jeszcze w r. 1885 kom. administracyjna tą ustawą się zajmowała za inicjatywę posła

Abrahamowicza, a w r. 1886 uchwalił Sejm ustawę o kartach myśliwskich, która jednak z powodu drobnych usterek sankcyonowaną nie była. W krajach austryackich obowiązują przepisy co do kart myśliwskich w Czechach od r. 1886, w Szlązku od r. 1887, w Austrii dolnej od r. 1880, w Styryi od r. 1881, w Morawii od r. 1882, w Krainie od r. 1884, w Austrii wyższej od r. 1852 i w Tyrolu od r. 1872.

Zaprowadzenie kart okazało się wszędzie pożytecznem dla podniesienia łowiectwa, a nadto taksy opłacane za uzyskanie kart zasilają fundusz krajowy. Opłata za kartę 5 zł. na jeden rok nie jest przesadna, ale zejście poniżej tej kwoty nie byłoby odpowiednie, komisya proponuje jednak pewne modyfikacye, a mianowicie aby karty 3 letnie kosztowały 12 zł. i stwarza analogicznie do postanowień w innych krajach karty (dla gości) z opłatą miesięczną 1 zł. 50 ct. Komisya skreśla ustęp projektu wydawania bezpłatnych kart dla uczniów szkół lasowych i praktykantów leśnictwa; — nie ma uzasadnionego powodu do udzielania tych kart, a mogą być nadużycia. Certyfikaty ze względu na przeznaczenie swe są bezpłatne. Zatrzymując postanowienie odnoszące się do odmowy wystawienia karty myśliwskiej §. 85. proponuje komisya pewną modyfikacyę *ad lit. g)* tegoż paragrafu, skreślając ostatni ustęp, byłoby bowiem niewłaściwem, aby za tak drobne przekroczenia pozbawiać możności otrzymania karty myśliwskiej na 2 lata, a także być przez to niedopuszczonym do licytacyi polowania gminnego. Komisya administracyjna sądzi, że niniejszy projekt jeżeli stanie się ustawą, przyczyni się do uregulowania łowiectwa w kraju i podniesie kulturę łowiecką, a wyjaśniając wiele istniejących wątpliwości i zaprowadzając niektóre może słuszne postanowienia, przyczyni się także tak jak każda dobra ustawa do poprawy naszych stosunków.

Na podstawie tego sprawozdania komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony \cdot / projekt ustawy.

Lwów w styczniu 1896 r.

Przewodniczący:

S. Koziembrodzki.

Sprawozdawca:

Adam Jędrzejowicz.

Ustawa

z dnia którą wydana zostaje ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Dołączona ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wchodzi w życie w trzy miesiące po ogłoszeniu jej w Dzienniku ustaw krajowych. Z tą samą chwilą tracą moc obowiązującą dotychczasowe ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do przedmiotu niniejszej ustawy.

Art. II.

Wszelkie kontrakty o dzierżawę polowań gminnych, przed wprowadzeniem w wykonanie niniejszej ustawy zawarte, bez względu czy one na mocy tej ustawy stanowiąc mają na przyszłość okręgi samodzielnego polowania — ważne są, aż do czasu ich ekspiracyi o tyle, o ile ich rozwiązanie z innych przyczyn nie nastąpi. Zatem wszelkie spory dotyczące praw właścicieli i dzierżawców polowania, jakoteż pretensye do odszkodowania mają być rozpoznawane według dotychczas obowiązujących ustaw i rozporządzeń, z zastosowaniem jednak przepisów niniejszej ustawy pod względem ich dochodzenia.

Art. III.

Wykonywanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa łowiecka

dla Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.

I. Prawo polowania i jego wykonanie.

A. Postanowienia ogólne.

§. 1. Każdemu posiadaczowi gruntu przysługuje w granicach niniejszej ustawy, prawo polowania, tj. hodowania, wyszukiwania, ścigania, zabijania i przywłaszczania sobie wszelkiej zwierzyny i dzikiego ptactwa będących na jego gruncie, jak również przywłaszczania oddzielonych z niej części użytecznych, jak zrzuconych rogów i t. p. oraz jaj łownego ptactwa.

§. 2. Zwierzyną łowną (na którą polować wolno) są w rozumieniu niniejszej ustawy: jeleń i daniel, sarna, zając, dziki królik i borsuk. Z ptaków: głuszec, cietrzew, jarząbek, pardwa i kuropatwa, przepiórka, chruściel (derkacz), bażant, drop, czajka, słonka, dubelt, kszyk, siewka, kulik i t. p. kurki wodne, łyska, nurki, dziki łabędź, dzika gęś, wszelkie gatunki dzikich kaczek i dzikich gołębi.

§. 3. Prawo polowania na własnych gruntach wykonywane być może albo w sposób samodzielny, albo przez wydzierżawienie.

Wykonywanie prawa polowania w sposób samodzielny przysługuje:

a) posiadaczowi nieprzerwanej przestrzeni obszaru gruntowego wynoszącego co najmniej 115 hektarów, bez względu czy on jest osobą fizyczną, czy też osobą prawną, pojedynczą lub zbiorową i bez względu, czy ten obszar leży w jednej gminie lub miejscowości, lub czy się rozciąga na terytorjum więcej gmin, względnie miejscowości.

b) Gminie służy samodzielne polowanie tylko co do przestrzeni gruntowej, należącej do majątku gminnego, położonej bądź to w obrębie własnej, bądź też obcej gminy, jeżeli obszar ten wynosi co najmniej 115 hektarów nieprzerwanej przestrzeni.

Drogi, koleje żelazne, rzeki, potoki, kanały jakoteż wody stojące i wyspy na wodach, które przeźynają grunta, nie uważają się za przerwy obszaru, jeżeli się można dostać z jednej

części kompleksu do drugiej nie przechodząc przez cudzą posiadłość (ad a i b).

c) Posiadaczom zwierzyńców, to jest przestrzeni gruntowych dowolnych rozmiarów przeznaczonych do hodowli zwierzyzny, a skutecznie i trwale zabezpieczonych przeciw jej wydośnianiu się na grunta sąsiednie.

W razie sporu o to, czy jaka przestrzeń gruntowa uważaną być ma za zwierzyniec w myśl powyższego postanowienia, rozstrzyga o tem polityczna władza powiatowa.

§. 4. Wszelkie inne obszary gruntowe, położone w obrębie gminy miejscowej i na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiącym, które nie posiadają warunków samodzielnego polowania w §. 3. określonych, stanowią okręg polowania gminnego. Polowanie gminne ma być niepedzielnie wydzielone na rzecz posiadaczy gruntów. Przy wydzielaniu polowania gminnego zastępuje posiadaczy gruntów reprezentacja gminy, a jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje także grunta obszaru dworskiego, reprezentacja gminy z położonym obszaru dworskiego według postanowień niniejszej ustawy.

B. Ustanowienie Okręgów polowania.

§. 5. Okręgi tak samodzielnego polowania (§. 3), jakoteż okręgi polowania gminnego (§. 4) ustanowi polityczna władza powiatowa każdym razem na najbliższy okres dzierżawny polowania.

Dzierżawny okres polowania wynosi zwyczajnie lat sześć. Jedynie w wypadkach, w których Reprezentacja gminna (położony obszar dworskiego) wniesie u politycznej władzy powiatowej przed upływem przedostatniego roku bieżącego okresu dzierżawnego z uzasadnionych powodów podanie o przedłużenie okresu dzierżawy, może c. k. Namiestnictwo zarządzić przedłużenie co najwyżej do lat dwunastu. Przeciw takiemu przedłużeniu rekurs niema miejsca.

§. 6. Najpóźniej w sześć miesięcy po ogłoszeniu niniejszej ustawy, Władza polityczna powiatowa ogłosi w miejscu swej siedziby, jakoteż w każdej gminie i na obszarze dworskim edykt, na mocy tego ci posiadacze gruntów, którzy na nadchodzący, w edyktie określić się mający dzierżawny okres polowania (§. 5) na podstawie §. 3 roszczą sobie uprawnienie do samodzielnego polowania, wezwani zostaną, aby te pretensye w ciągu 6 tygodni u politycznej władzy powiatowej zgłosili. Edykt ten ma być prócz tego doręczony wszystkim tym posiadaczom gruntów, którzy w bieżącym okresie dzierżawnym polowanie samodzielnie na swych gruntach w myśl §. 3 wykonywali.

Do zgłoszenia wystarczy zwykle podanie do władzy politycznej powiatowej lub nawet protokolarne oświadczenie z dołączeniem szkicu sytuacyjnego dotyczącej przestrzeni gruntowej. Przy następnem ustanowieniu samodzielnego prawa polowania wystarczy odwołanie się do poprzedniego zgłoszenia.

Polityczna Władza powiatowa ma zbadać zgłoszenia według potrzeby, przedsięwziąć dochodzenia, a następnie ustanowić okręgi polowania tak samodzielnie według §. 3., jakoteż polowania gminnego wedle §. 4. wydzierżawić się mającego i ogłosić je w należyty sposób.

§. 7. Przeciw skutecznionemu podziałowi mogą być wniesione zarzuty w ciągu czterech tygodni do politycznej władzy powiatowej.

Polityczna władza powiatowa zbada wniesione zarzuty i po ewentualnem przeprowadzeniu dochodzeń wyda orzeczenie.

Niewniesienie zarzutów i innych życzeń, lub prawomocne ich załatwienie orzeczeniem władzy politycznej ma ten skutek, iż ustanowione okręgi polowań pozostają niewzruszone przez najbliższy okres dzierżawny.

§. 8. Polityczna władza powiatowa przy ustanowieniu okręgów polowań czy samodzielnych (§. 3.), czy podlegających wydzierżawieniu (§. 4.) obowiązana jest, jeżeli temu nie stoją na przeszkodzie ważne względy na wykonywanie polowania, uwzględnić życzenia gmin przez swoją zwierzchność objawione i obszarów dworskich, wniesione w ciągu 6 tygodni po ogłoszeniu edyktu (§. 6.) w wypadkach:

a) jeżeli posiadacze obszarów, którym przysługuje prawo samodzielnego polowania z mocy §. 3. lit. *a* i *b* pragną obszary swoje i to na cały najbliższy okres dzierżawy przyłączyć do obszaru polowania gminnego, a gmina się na to zgodzi.

b) jeżeli w warunkach obopólnej zgody, dwie lub więcej gmin, oraz posiadacze obszarów dworskich z mocy §. 4. do okręgu polowania gminnego przydzielonych, zażądają ustanowienia wspólnego okręgu polowania gminnego na cały najbliższy okres dzierżawny.

c) w ten sam sposób uwzględnić należy żądania gmin lub przełożonych obszarów dworskich w kierunku rozdzielenia istniejących dotychczas okręgów polowania, jeżeli szczególne stosunki miejscowe a głównie różnorodność polowań, rozdział ten usprawiedliwiają i jeżeli żadna z tych części nie będzie obejmowała na przyszłość mniej niż 115 hektarów przestrzeni. -- Również w wypadkach wyjątkowych może władza polityczna powiatowa ze względu na kulturę łowiecką przyłączyć niektóre parcele n. p. remizy, łozy, kępy i t. d. do obszaru samodzielnego polowania, chociaż z tymże nieprzerwaną całość nie stanowią (§. 3. *a* i *b*) jeżeli należą do tego samego właściciela i położone są w tej samej gminie miejscowej.

§. 9. Jeżeli pewna część okręgu polowania o przestrzeni mniej niż 115 hektarów otoczona jest przez inny okręg polowania w całości, lub w dwóch trzecich częściach, albo jeżeli użytkowanie z polowania na pewnych częściach okręgu doznawałoby przeszkód lub przynosiło szkodę kulturze łowieckiej, polityczna władza powiatowa na żądanie jednej ze stron interesowanych w czasie właściwym (§. 6) wniesione, przyłączy tego rodzaju enklawę ewentualnie taką część okręgu polowania do

otaczającego ją okręgu i odda ją w dzierżawę posiadaczowi tegoż na cały peryod dzierżawy, bez licytacji.

Czynsz dzierżawny przyłączonych parcel lub enklaw, w braku porozumienia się stron interesowanych, oznaczy polityczna władza powiatowa z uwzględnieniem przestrzeni podług przeciętnych cen dzierżawnych w trzech najbliższych okręgach polowania gminnego pobieranych.

§. 10. O wszelkich sprawach dotyczących ustanawiania okręgów myśliwskich, tudzież o przeprowadzaniu zmian w ich odgraniczeniu, orzeka w pierwszej instancji polityczna władza powiatowa, po *wysłuchaniu opinii Wydziału Rady powiatowej*.

C. Wydzierżawienie polowań gminnych.

§. 11. Wydzierżawienie polowania gminnego (§. 4) uskutecznia polityczna władza powiatowa na czas ustanowionego okresu dzierżawy (§. 5.), wolno jednak wspomnianej władzy powierzyć tę czynność odnośnemu naczelnikowi gminy (przełożonemu obszarowi dworskiego).

W miastach rządzących się własnymi statutami i w 30 miastach podlegających ustawie gminnej z 13. marca 1889 r. nr. 24. dz. u. kr. zarządzi magistrat wydzierżawienie tego polowania przez publiczną licytację.

Akt wydzierżawienia jako też w szczególności protokół licytacyjny sporządzony być ma według wzoru ustanowionego przez Namiestnictwo.

§. 12. Polityczna władza powiatowa (Magistrat) ogłosi natychmiast po ustanowieniu okręgów polowania licytację polowania gminnego. Obwieszczenie o odbyć się mającej licytacji, zawierać ma potrzebne dane o wydzierżawić się mającem polowaniu, jako to: granicę okręgu myśliwskiego, czas trwania dzierżawy, cenę wywołania, wysokość mającego się złożyć wadium, termin i miejsce odbycia licytacji.

Ogłoszenie licytacji rozpowszechnić należy w sposób w miejscowości tej praktykowany, a jeżeli spodziewać się można osiągnięcia przez to większego czynszu dzierżawnego, także i w jednej z gazet w powiecie najbardziej rozpowszechnionej.

O terminie i miejscu odbyć się mającej licytacji, należy zawiadomić jednocześnie dotyczącą zwierzchność gminną i obszar dworski jako też *Wydział Rady powiatowej*, któremu przysługuje prawo wysłać na swój koszt delegata.

§. 13. Do dzierżawy polowania gminnego dopuszczone być mogą osoby fizyczne z wyjątkiem osób w §. pod l. a, b, c, e, f i g — Skarb państwa, tudzież Towarzystwa myśliwskie istniejące na podstawie zatwierdzonych przez władze statutów. Wykonywać zaś prawo polowania może tylko ten, kto w myśl rozdziału VI. niniejszej ustawy uzyskał kartę myśliwską.

§. 14. Na podstawie aktu licytacji przyznana będzie dzierżawa polowania gminnego temu, kto najwyższą cenę dzierżawną

zaoferuje, przyczem nie mogą być uwzględnione oferty tych osób które według §. 13. wykluczone są od dzierżawy.

§. 15. Przeciw aktowi licytacji służy interesowanym prawo odwołania się do c. k. Namiestnictwa w ciągu dni 14.

Jeżeli przeciw przyznaniu polowania odwołanie wniesione i uwzględnione zostanie, należy zarazem orzec unieważnienie licytacji i ponowne wydzierżawienie polowania gminnego zarządzić, chyba że władza o odwołaniu decydująca uzna za stosowne oddać polowanie gminne innemu oferentowi, który wniósł rekurs.

Pomimo wniesionego odwołania się przeciw zatwierdzeniu dzierżawy polowania gminnego prawo wykonywania tego polowania pozostaje aż do ostatecznego rozstrzygnięcia przy tym który się utrzymał przy licytacji.

Jeżeli polityczna władza powiatowa żadnemu z licytantów nie przyzna dzierżawy polowania, a przeciw temu wniesiono odwołanie, władze do tego powołane aż do ostatecznego rozstrzygnięcia postąpią tak, jakby polowanie w dotyczącym okręgu nie było wydzierżawione (§. 16. ustęp 2-gi).

§. 16. Jeżeli wydzierżawienie polowania gminnego przy pierwszej licytacji za cenę wywołania nie przyjdzie do skutku, władza wydzierżawiająca ogłosi w terminie nieprzekraczalnym 30 dniowym powtórna licytację, zniżając cenę wywołania o 25%.

W razie zaś, gdyby i powtórna licytacja spełzła na niczem, polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej i po wysłuchaniu wniosków Zwierzchności gminnej względnie przełożonego obszaru dworskiego, obmyśli inny niekosztowny sposób użytkowania z prawa polowania.

§. 17. Dzierżawca polowania winien złożyć pod rygorami w akcie wydzierżawienia przyjętymi, najpóźniej w dni 14 po przyznaniu dzierżawy dwuletni czynsz dzierżawny, z którego połowa uważaną będzie za kaucyą, a druga połowa za czynsz dzierżawny na rok pierwszy.

Kaucya może być złożona w papierach publicznych pupilarne bezpieczeństwo dających podług kursu bieżącego i ma być deponowana w c. k. Urzędzie podatkowym właściwego powiatu; zaś czynsz dzierżawny do rąk wydzierżawiających polowanie w umowie wskazanych.

Kaucya jest poręką za grzywny na który skazany być może dzierżawca polowania gminnego, dalej za koszta urzędowych czynności odnoszących się do polowania, które dzierżawi, wreszcie za czynsz dzierżawny i wypełnienie innych zobowiązań w umowie przyjętych.

Jeżeliby zatem w ciągu trwania dzierżawy kaucya w jaki bądź sposób została zmniejszoną poniżej jednorocznego czynszu, polityczna władza powiatowa poleci dzierżawcy uzupełnić ją w ciągu 14 dni, do pierwotnej wysokości, pod rygorem rozwiązania umowy.

W cztery tygodnie po upływie okresu dzierżawy, lub po jej wcześniejszem rozwiązaniu, kaucya zwróconą będzie dzie-

rżawcy, o ile w całości lub w części nie zostanie zatrzymaną na cele dla których służyła.

§. 18. Roczny czynsz dzierżawny za następne lata, składać ma dzierżawca na cztery tygodnie przed rozpoczęciem roku dzierżawnego u Zwierzchności gminy i przełożonego obszarów dworskich, którzy w akcie wydzierżawienia są do tego upoważnieni, w kwotach stosownie do posiadanej przestrzeni obliczonych i pod rygorami tamże zastrzeżonymi.

§. 19. Zwierzchność gminna ma w ciągu czterech tygodni po każdoczesnem złożeniu rocznego czynszu dzierżawnego obwieścić w sposób w miejscu przyjęty, że poszczególni właściciele gruntów podnieść mogą udziały na nich z czynszu przypadające w stosunku do rozległości ich posiadłości gruntowej włączonej do okręgu polowania gminnego w ciągu pewnego oznaczyć się mającego terminu, gdyż inaczej przepadają na rzecz kasy gminnej. Termin ten nie może wynosić mniej niż 4 tygodnie. Jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego które należą do różnych posiadłości, to powyższe postanowienia niniejszego paragrafu mają analogiczne zastosowanie także do udziału w czynszu dzierżawnym przypadającego za te grunta.

§. 20. Jeżeliby dzierżawca polowania mimo trzekrotnego zastosowania do niego kar za przekroczenia myśliwskie okazał się niepoprawnym lub nie dopełniał innych warunków w akcie wydzierżawienia przyjętych a rozwiązanie umowy za sobą pociągających, polityczna władza powiatowa z własnej inicjatywy, lub na żądanie Zwierzchności gminnych względnie przełożonych obszarów dworskich ma prawo usunąć go od dalszej dzierżawy i zarządzić ogłoszenie nowej licytacji na wydzierżawienie tego okręgu na jego koszt i ryzyko.

§. 21. Bez zezwolenia politycznej władzy powiatowej nie wolno pod nieważnością zadzierżawionego polowania w całości ani w części poddzierżawiać innym osobom, czy to za zapłatą czy też z zastrzeżeniem udziału w dochodach.

§. 22. Spadkobiercy dzierżawców prawa polowania mogą za zezwoleniem politycznej władzy powiatowej, jeżeli się o to najpóźniej w dwa miesiące po śmierci spadkodawcy do niej zgłoszą, wykonywać je przez cały pozostały czas dzierżawy jeżeli posiadają warunki wymagane od dzierżawców i wykonawców polowania.

W razie niezgłoszenia się, lub gdy polityczna władza powiatowa uzna ich za nieodpowiednich do wykonywania prawa polowania, zarządzonem będzie ogłoszenie nowej licytacji.

§. 23. Jeżeliby w ciągu trwania dzierżawy polowania gminnego, niektóre parcele gruntowe przeszły na własność posiadaczy sąsiedniego obszaru korzystającego w myśl §. 3. niniejszej ustawy z samodzielnego prawa polowania, wydzielenie tych parcel z obszaru polowania gminnego, bez względu na ich przestrzeń, nie może nastąpić wcześniej, jak po expiracyi trwającej umowy dzierżawnej.

Jeżeliby znów w ciągu trwania dzierżawy polowania gminnego, nastąpiło powiększenie tego obszaru przez przyłączenie

nowych parcel gruntowych, dzierżawca polowania obowiązany jest przyjąć je na czas służącej mu jeszcze dzierżawy, jeżeli ich rozległość nie dochodzi 115 hektarów, za dodatkową opłatą czynszu dzierżawnego w stosunku do powiększonej przestrzeni i płaconej dotychczas ceny.

Jeżeliby zaś obszar przyłączonych parcel do obszaru myśliwskiego gminnego wynosił 115 hektarów lub więcej, służy dotychczasowemu dzierżawcy prawo i wybór albo korzystać z polowania na powiększonym w ten sposób obszarze, za opłatą dodatkowego czynszu jak wyżej, lub zrzec się służących mu jeszcze praw do dzierżawy.

W tym ostatnim wypadku władza uprawniona do wydzierżawiania w 14 dni po otrzymanem zrzeczeniu się dzierżawcy, zarządzi ogłoszenie nowej licytacji na dzierżawę polowania gminnego w powiększonym obszarze.

§. 24. Przedłużenie dzierżawy polowania gminnego bez licytacji, po ukończeniu się okresu na który zostało drogą licytacji wydzierżawione, może nastąpić na dalszy sześcioletni okres czasu przez polityczną władzę powiatową za zgodą Zwierzchności gminnej temu, kto je ma w dzierżawie w ubiegającym okresie, jeżeli wniesie o to prośbę na 3 miesiące przed upływem trwającej jeszcze dzierżawy i przyjmie obowiązek płacenia o 10% wyższy czynsz.

§. 25. Rozwiązanie umowy o dzierżawę polowania gminnego nastąpi w razie niedopełnienia przez dzierżawcę warunków w akcie wydzierżawienia przyjętych, do których przywiązany będzie rygor rozwiązania umowy, oraz w wypadkach objętych §§. 18, 20, 22, 23 niniejszej ustawy.

Polityczna władza powiatowa orzeka w pierwszej instancji o rozwiązaniu umowy dzierżawnej polowania gminnego i w 14 dni po prawomocności orzeczenia, zarządzi wydzierżawienie na nowo polowania gminnego.

II. Przepisy policyi łowieckiej.

A. Nadzór nad polowaniem.

§. 26. Uprawnieni do samoistnego polowania, jakoteż dzierżawcy polowania gminnego, winni są najpóźniej w trzy miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy, pod zagrożeniem kary, ustanowić dla nadzoru i ochrony polowania straż łowiecką w odpowiedniej liczbie osób i tych do zatwierdzenia i zaprzysiężenia władzy politycznej powiatowej przedstawić.

§. 27. Co do warunków zatwierdzenia i zaprzysiężenia straży łowieckiej obowiązuje ustawa z 4. września 1892 (Dz. u. k. 74).

W razie trudności przedstawienia tego rodzaju osób na strażników łowiectwa, mogą uprawnieni do wykonywania prawa polowania sami podjąć się tego dozoru, jeżeli posiadają warunki do tego wymagane.

§. 28. Zaprzysiężona i zatwierdzona straż łowiecka, ma prawo podczas wykonywania swej służby nosić broń myśliwską; wolno im jednak z broni tej zrobić użytek przeciw osobom trzecim, tylko w wypadku koniecznej i słusznej obrony.

Jeżeli straż łowiecka nosi przepisane dla nich odznaki, wtedy uważana będzie jako straż publiczna w myśl ustawy państwowej z dnia 16. czerwca 1872 (Nr. 84 D. u. p.)

B. Przepisy o ochronie.

§. 29. Nikomu nie wolno w czasie poniżej oznaczonym łowić lub zabijać: jeleni od 1. listopada do 31. lipca, kozłów (rogaczy) od 1. marca do 31. maja, zajęcy od 15. stycznia do 15. września, jarząbków od 1. lutego do 31. sierpnia, cietrzewi i głuszców kogutów od 20. maja do 31. sierpnia, kuropatw od 1. grudnia do 15. sierpnia, bażantów od 1. stycznia do 15. sierpnia, przepiórek i dzikich gołębi od 1. listopada do 15. sierpnia, dropi i pardw od 15. kwietnia do 31. lipca; ptactwa błotnego mianowicie: kszyków, dubeltów, kulonów, batalionów od 15. kwietnia do 30. czerwca; ptactwa wodnego mianowicie: dzikich gęsi i dzikich kaczek od 15. kwietnia do 15. czerwca; łani jeleni i sarn, cieląt i spiczaków, tudzież samic cietrzewi i głuszców przez cały rok.

Przepis ten nie stosuje się do zarządzanych polowań w zamkniętych zwierzyńcach.

Wystrzeliwanie łań i kóz ze względu gospodarstwa łowieckiego nastąpić może tylko za zezwoleniem c. k. Namiestnictwa.

§. 30. Co się tyczy ochrony niektórych ptaków i zwierząt pożytecznych w gospodarstwie, ustawy krajowe z dnia 19. lipca 1869 (Nr 26. D. u. kr.) i z dnia 21. grudnia 1874 (Nr. 10. D. u. kr.) mają na przyszłość moc obowiązującą.

§. 31. Wyjątkowo, za poprzednim uwiadomieniem powiatowej władzy politycznej, dozwala się łowienia żywych okazów zwierzyny i ptactwa użytkowego, wybierania jaj z gniazd a młodzięży z legowisk, w czasie do łowienia zakazanym, lecz tylko w celu dalszej hodowli i ochrony podczas srogiej zimy.

§. 32. Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej może :

a) zarządzić nawet w porze ochronnej wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny uznanej za łowną, jeżeli zmniejszenie tego rodzaju zwierzostanu jest w interesie gospodarstwa rolnego, leśnego lub łowieckiego pożądanem;

b) wyjątkowo na rok jeden zezwolić na późniejsze rozpoczęcie, albo wcześniejsze zamknięcie pory ochronnej pewnych rodzajów zwierzyny dla poszczególnych, albo wszystkich okręgów polowania w powiecie, jeżeli tego wymagać będą szczególniejsze względy miejscowe, klimatyczne, lub klęski elementarne;

c) zamknąć zupełnie, lecz najwyżej na lat dwa, polowanie w niektórych, albo we wszystkich okręgach polowania w powiecie na pewnego rodzaju zwierzynę i ptactwo łowne w tej okolicy wyniszczeniem zagrożonej.

W razie zupełnego zamknięcia polowania w ciągu dwóch ostatnich lat dzierżawy polowania, może sobie dzierżawca polowania gminnego rościć pretensye do opustu połowy czynszu dzierżawnego.

§. 33. Sprzedaż łownej zwierzyny odbywać się może tylko za okazaniem świadectwa jej pochodzenia. Świadectwa takie z podaniem gatunku i ilości zwierzyny, wydawać będą uprawnieni do wykonywania prawa polowania, lub ich pełnomocnicy ze swojego okręgu myśliwskiego.

§. 34. Po upływie dni 14 od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu, nie wolno objętej ochroną zwierzyny żywej czy zabitej, w całości lub w częściach sprzedawać na składach, targowicach, w restauracjach, lub w inny jakibądź sposób.

Sprowadzający tego rodzaju zwierzynę i ptactwo z zagranicy, albo ze zwierzynców zamkniętych przy sprzedaży jej winni wykazywać się świadectwem jej pochodzenia przez władze polityczne powiatowe, a ewentualnie przez władze celne graniczne potwierdzonem.

Sprzedaż zwierzyny łownej i ptactw ubitych z polecenia władzy w myśl postanowienia § 32. jak również skonfiskowanej w myśl postanowień §. 76. może się odbywać za okazaniem świadectwa jej pochodzenia przez właściwą władzę polityczną powiatu stwierdzonego.

C. Dalsze przepisy policyi łowieckiej.

§. 35. Bez zezwolenia uprawnionego do polowania nie wolno nikomu chodzić ze strzelbą po za obrębem domowego i gospodarskiego obejścia, z wyjątkiem osób, ze stanowiska urzędowego do tego upoważnionych.

Kto wbrew temu zakazowi spotkany zostanie przez strażnika łowieckiego ze strzelbą na obszarze polowania, po za drogami służącemi za publiczną komunikacyę, winien jest na żądanie tegoż oddać mu strzelbę, którą strażnik łowiecki obowiązany natychmiast złożyć w politycznej władzy powiatowej.

§. 36. W czasie od wiosny aż do ukończenia żniw, nie wolno bez zezwolenia właściciela po polach zasianych lub zasadzonych ani polować, ani psami tropić zwierzyny i ptactwa.

Z pod tego zakazu wyjęte są pola obsiane moharem, dalej zasadzone ziemniakami, albo w rzędowy sposób burakami, lub innymi w dalekich odstępach uprawianemi ziemioplodami.

W czasie wyjątkowo mokrym, nie wolno na polach obsianych polować konno lub z nagonką nawet w jesieni i zimie.

§. 37. W najbliższem otoczeniu zabudowań można wprowadzić tropić i ścigać zwierzynę, nie wolno jednak do niej strzelać.

Również nie wolno bez zezwolenia właściciela, podczas polowania wchodzić do ogrodów znajdujących się w pobliżu domów i zabudowań gospodarskich, jeżeli te są ogrodzone lub w inny sposób odgraniczone.

§. 38. Zakazaniem jest polować przez cały dzień w niedzielę i w święta uroczyste.

§. 39. Do chwytania zwierząt łownych nie wolno zastawiać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, tudzież zakładać trutek. Nie wolno użytkującemu z polowania ścigać zwierzyny, która na jego obszarze zraniona, przeszła do obcego obszaru.

§. 40. Włóczące się psy, tudzież koty po polach i lesie mogą być przez uprawnionego do polowania lub jego służbę łowiecką zabijane, lecz nie w najbliższem oddaleniu jak na 300 metrów od domu mieszkalnego.

§. 41. Na zarządców lasowych, strażę leśne, właściciela samoistnych obszarów myśliwskich, dzierżawców polowań, strzelców łowieckich, wkłada się obowiązek tępienia w każdej porze, drapieżnej i szkodliwej zwierzyny, oraz szkodliwego ptactwa w swoich obszarach.

§. 42. Dzikie i zwierzęta groźne dla osobistego bezpieczeństwa, oraz dla bezpieczeństwa inwentarzy gospodarskich, trzymać wolno tylko w zwierzyńcach zabezpieczonych zupełnie przeciw wydstaniu się ztamtąd na zewnątrz.

§. 43. Zwierzęta uznane za szkodliwe, jakoto: niedźwiedzie, wilki, rysie, żbiki i dziki może każdy łowić i zabijać. Zabite lub złowione zwierzęta należą do właściciela gruntu, zaś na miejscu stanowiącem dobro publiczne do tego kto je zabił lub złowił.

Zwierzęta następujące jako to: lisy, kuny leśne i domowe, tchórze i łasice, wiewiórki, chomiki, wydry, wszelkie gatunki orłów, sokół białozór, sokół wędrowny, raróg, kobuz, drzemlik, kania wielka, kania czarna, jastrząb, krogulec, błotniak (rybołówka trzcinnik), czapla siwa, mewa siwa, puchacz dzierzba, sroka, kruk i gawron mogą być wewnątrz okręgu polowania przez uprawnionego do polowania, na własnym gruncie przez właściciela gruntu, wreszcie na miejscach stanowiących dobro publiczne przez każdego chwytane albo zabijane i zabierane. Do chwytania i zabijania szkodliwej zwierzyny, z wyjątkiem niedźwiedzia, nie wolno używać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych (§. 47).

Nadto z pomiędzy zwierzyny łownej może właściciel gruntu zabijać zapadłe na gruncie w stadach dzikie gęsi i kaczki, które się wówczas stają jego własnością.

O ile uprawnionemu do rybołówstwa służy dalej idące prawa, osądzić należy według przepisów o rybołówstwie na wodach śródziennych.

§. 44. W okolicach, gdzie dziki wyrządzają znaczne szkody w ziemiopłodach, a uprawnieni do polowania, obowiązkowi tępienia ich zadość nie czynią, ma polityczna władza powiatowa na doniesienie poszkodowanych:

a) uznać odpowiedzialnymi za tego rodzaju szkody tych właścicieli i dzierżawców polowania, którym udowodnionem będzie, że dziki na swoich obszarach hodują;

b) udzielić osobom, ze strony których nadużycia obawiać się nie potrzeba po zasięgnięciu co do nich opinii Wydziału Rady powiatowej nawet bez zgody uprawnionego do polowania na pewien czas bezpłatne certyfikaty myśliwskie, z dozwoleniem tępienia z broni palnej dzików i innej wskazanej drapieżnej zwierzyny w obrębie ściśle oznaczonego obszaru, który nie może przekraczać granic okręgu gminnego polowania.

O wydaniu bezpłatnych certyfikatów, zawiadomi jednocześnie władza polityczna powiatowa tak uprawnionego do polowania, jakoteż i miejscowe władze policyjne.

§. 45. Polityczna władza powiatowa ma także prawo i obowiązek w razie potrzeby na pewien krótki i ściśle ograniczony czas zarządzić pod swoim nadzorem wytępienie drapieżnych i szkodliwych zwierząt, a zarazem oznaczyć czas i sposób tępienia. Jeżeli w tym celu zarządzone będą publiczne obławy, polityczna władza powiatowa, zawiadomi o tem uprawnionych do polowania i zaprosi do udziału w nich strzelców nie posiadających nawet kart ani certyfikatów myśliwskich.

Mieszkańcy gmin w interesie, których publiczna obława zarządzoną została, mają obowiązek na wezwanie władzy brać udział bezpłatny w nagonce.

§. 46. Przy tego rodzaju obławach nie wolno nikomu zabijać innej zwierzyny prócz tej, dla wytępienia której została obława zarządzoną.

Ubita w ten sposób zwierzyna pójdzie na korzyść tych, którzy w tej okolicy ponoszą szkody od dzikich zwierząt, podług zarządzenia władzy mającej nadzór nad obławą.

§. 47. Do tępienia zwierząt uznanych w §. 43 al. 1. za szkodliwe, może uprawniony do polowania używać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych jednakże z zachowaniem wszelkiej ostrożności, aby ztąd nie powstało niebezpieczeństwo dla ludzi i zwierząt pożytecznych.

Dlatego też powinien ustawić znaki, które bez trudności spostrzedz i rozpoznać można.

III. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

A. O obowiązkach odszkodowania.

§. 48. Uprawniony do wykonywania polowania ma obowiązek wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy:

a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego personal łowiecki, gości myśliwych i przez psy tych osób;

b) szkodę wyrządzoną w jego okręgu polowania przez zwierzęta łowne na gruncie niezebranych jeszcze plonach, z wyjątkiem szkód wyrządzonych przez stada zapadłych dzikich gęsi i kaczek;

c) szkodę wyrządzoną przez dziki w myśl §. 44. lit. a) niniejszej ustawy.

Jeżeli prawo do wykonywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one solidarnie za szkody wyrządzone przez polowanie i przez zwierzynę.

§. 49. Za szkody wyrządzone przez wszelkiego rodzaju hodowaną zwierzynę, która się wydostanie ze zwierzyńców zamkniętych, odpowiedzialni są ich posiadacze.

§. 50. Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczyć swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny.

Wolno również każdemu odstraszać i odpędzać zwierzynę od swoich gruntów przez urządzenie straszydeł, ogni nocnych i t. p. Gdyby zaś wskutek takiej obrony zwierzę zraniło się lub zginęło, to uprawniony do polowania nie może domagać się odszkodowania

§. 51. Także uprawniony do polowania, może cudze grunta w obrębie swego okręgu polowania leżące, ubezpieczać od szkód przez zwierzynę wyrządzanych, zapomocą ogrodzeń i innych środków ostrożności, jednak w taki sposób, aby ubezpieczenie to nie przeszkadzało posiadaczom w prowadzeniu gospodarstwa.

Pomimo to uprawniony do polowania odpowiada za szkodę, jeżeli nie dowiedzie, że cel tych urządzeń z winy poszkodowanego został udaremniony.

§. 52. Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, ogrodach warzywnych i ozdobnych, w szkółkach drzew, wreszcie na stojących pojedynczo młodych drzewkach, mają być tylko wtedy wynagradzane, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła mimo, że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów, właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodzie rzeczowej zapobiedz są w stanie.

§. 53. Jeżeli szkody przez polowanie lub zwierzynę wyrządzone zostały w zbożu i innych ziemiopłodach, których zupełną wartość dopiero w czasie żniwa można ocenić, to ma być oszacowanie tej szkody i oznaczenie wynagrodzenia odłożone do czasu, gdy plony już dojrzały.

§. 54. Przy ocenianiu wszelkiej szkody w ziemiopłodach zrzadzonej przez polowanie i zwierzynę, należy przyjąć w rachunek tylko rzeczywistą stratę po potrąceniu kosztów, jakieby poszkodowany jeszcze ponieść musiał aż do zebrania plonów.

B. Postępowanie.

§. 55. Powiatowe władze polityczne rozstrzygają w pierwszej instancji wszelkie skargi o wynagrodzenie szkód, wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę.

§. 56. Poszkodowany winien w czasie, w którym szkoda może być jeszcze dostrzeżona i oceniona, zgłosić przez naczelnika gminy szkodę u uprawnionego do polowania lub tegoż zastępcy, z wezwaniem o zgodne załatwienie sprawy. Gdyby

ugoda w ciągu 8 dni nie nastąpiła, ma oszkodowany w ciągu dalszych 8 dni pod rygorem utraty prawa do odszkodowania, z zastrzeżeniem postanowień określonych w §. 61. wnieść zażalenie do politycznej władzy powiatowej o wynagrodzenie szkody, oznaczając w przybliżeniu swoją pretensję.

W wypadkach określonych w §. 53 nie jest wymagane liczebne oznaczenie wysokości żądanego odszkodowania, lecz może to nastąpić dopiero w dodatkowym podaniu według §. 60. wnieść się mającem.

§. 57. Polityczna władza powiatowa przeprowadzić ma w terminie do dni 14 potrzebne dochodzenia na miejscu z przybraniem stron, których nieobecność jednak nie wstrzymuje przedsięwzięcia czynności urzędowej, jakoteż wyznaczonego przez władzę znawcy. W ważniejszych i trudniejszych wypadkach może polityczna władza powiatowa podejmując te dochodzenia przybrać dwóch znawców.

Jako znawców użyć można tylko bezstronnych i nieposzlakowanych ludzi fachowych, od których należy odebrać przysięgę albo raz na zawsze, albo w każdym poszczególnym wypadku na sumienne wypełnienie obowiązków.

§. 58. Przy komisyjnym dochodzeniu ma prowadzący czynność urzędową usiłować przedewszystkiem ugodę między stronami, którą należy objąć także koszta postępowania. Jeżeli to usiłowanie skutku nie odniesie, powinien naprzód oświadczyć się znawca:

1) czy uszkodzenie nastąpiło rzeczywiście przez zwierzynę, względnie przy wykonywaniu polowania; następnie zaś

2) o ile podania stron względem okoliczności wpływających według §§. 52. do 54. na pretensję o odszkodowanie, ze stanowiska fachowego są uzasadnione.

§. 59. W tych wypadkach, w których wysokość szkody może być zaraz w sposób stanowczy i pewny stwierdzoną, oświadczy się znawca bezzwłocznie także co do wysokości szkody wyrządzonej przez polowanie lub zwierzynę, poczem władza polityczna orzec ma o odszkodowaniu.

§. 60. W owych zaś wypadkach, gdzie zdaniem znawcy dla słusznego oszacowania szkody wyczekiwać trzeba czasu żniw, zawiadomi polityczna władza powiatowa poszkodowanego, że ma wcześniej podać powtórnie o podjęcie drugich oględzin urzędowych i to jeszcze przed rozpoczęciem żniwa, inaczej bowiem głośno pretensya o odszkodowanie. Na takie podanie ma polityczna władza powiatowa przedsięwziąć ponowne oględziny z przybraniem stron i — o ile to możliwe pierwotnie użytego znawcy, zaś w razie niemożności, innego według postanowień §. 57. powołać się mającego.

§. 61. Dochodzenia i usiłowania ugodowe przekazane w myśl poprzednich postanowień politycznej władzy powiatowej co do szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę, mogą być przez nią od wypadku do wypadku albo raz na zawsze aż do odwołania poruczone naczelnikowi gminy (przełożonemu obszarowi dworskiego). W tym wypadku wyznaczy równocześnie polity-

czna władza powiatowa po wysłuchaniu Reprezentacji gminy (przełożonego obszaru dworskiego) i uprawnionego do polowania, dwóch znawców (§. 57.) którzy mają być zaprzysiężeni raz na zawsze.

Jeżeli nastąpi delegacja naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) raz na zawsze, należy to z podaniem nazwisk znawców, ogłosić w sposób w miejscu używany i podać do wiadomości uprawnionego do polowania.

Po wydaniu takiego ogłoszenia mają być pretensye o zwrot szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych w sposób określony w §. 56. wnoszone bezpośrednio do delegowanego naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego), równie jak i w wypadku §. 60. żądania o przedsięwzięcie powtórnych oględzin.

Tenże naczelnik gminy (przełożony obszaru dworskiego) winien o każdej u niego wniesionej pretensyi o odszkodowanie jako też o każdym żądaniu przedsięwzięcia powtórnych oględzin, zawiadomić natychmiast polityczną władzę powiatową i przedsięwziąć na miejscu potrzebne dochodzenia z przybraniem jednego, lub w wypadkach ważniejszych i trudniejszych, obydwóch ustanowionych znawców jako też podjąć określone usiłowania ugodowe.

Do tych dochodzeń i usiłowań ugodowych, również do interwencji stron i znawców mają analogiczne zastosowanie postanowienia §§. 57—60.

Jeżeli szkoda dotyczy naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego), tegoż żony albo osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowaconych, winien tenże naczelnik gminy (przełożony obszaru dworskiego) zawiadomić bezzwłocznie władzę polityczną powiatową, która albo załatwi sprawę w myśl poprzednich postanowień albo też wyznaczy inną delegację do przeprowadzenia tej sprawy.

§. 62. Jeżeli ugoda (§§. 58, 60.) nie przyjdzie do skutku ma być protokolarnie spisany wynik dochodzeń, bezzwłocznie przesłany politycznej władzy powiatowej, która w razie potrzeby może dochodzenie w odpowiedni sposób i to także z przybraniem innych znawców kazać uzupełnić i następnie ma wydać orzeczenie (§. 59. i 60.)

Bliższe przepisy i postanowienia o delegacji o przeprowadzeniu dochodzeń i usiłowań ugodowych przez delegatów wydane zostaną przez c. k. Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

Odwołanie trwałej delegacji naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) może polityczna władza powiatowa zarządzić każdego czasu. Odwołanie należy ogłosić w sposób w miejscu używany i zawiadomić o tem uprawnionego do polowania.

Tak co do delegacji naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) jak również odwołania tejże delegacji winna polityczna władza powiatowa porozumieć się z Wydziałem powiatowym.

§. 63. Polityczna władza powiatowa winna równocześnie z rozstrzygnięciem o odszkodowaniu orzec także o ponoszeniu

kosztów odnośnego dochodzenia. Na osobną prośbę odnośnej strony należy o tych kosztach nawet wówczas orzec, jeżeli odpadła potrzeba decydowania o odszkodowaniu. Jako koszta postępowania mogą tylko być zarachowane:

1. koszta z powodu interwencji organu urzędowego i znowcy przy podjętych oględzinach tudzież koszta doręczeń i należności stemplowe (koszta urzędowe);

2. wydatki stron w gotówce urosłe z powodu uczestniczenia w oględzinach na miejscu, lub ewentualnie z powodu zarządzanego przez polityczną władzę osobistego przed nią jawienia się, o ile wydatki te są konieczne (koszta stron), z wyłączeniem jednak możliwych kosztów przybrania doradcy prawnego.

§. 64. Względem ponoszenia kosztów w §. 63. określonych, obowiązują następujące postanowienia:

1. koszta urzędowe, wyjąwszy wypadek pod 3. określony, ponosić ma oskarżony, który na wynagrodzenie szkody skazany zostaje.

Jeżeli zaś skarżący zupełnie został oddalony ze swoją pretensją, ma on ponieść koszta urzędowe.

2. Do zwrotu kosztów stron nie ma prawa ani skarżący ani skarżony. Wyjątki od tej zasady zachodzą w wypadku ustępu 3, jakoteż w następujących razach:

a) jeżeli skarżącemu przyznano całe przezeń liczebnie oznaczone odszkodowanie (§. 56.), to oskarżony obowiązany jest zwrócić koszta prywatne skarżącego;

b) jeżeli skarżący zupełnie został oddalony, ma on uiścić koszta prywatne oskarżonego;

3. jeżeli ofiarowana bezskutecznie przez oskarżonego w postępowaniu ugodowem (§§. 56, 58, 61) kwota ugodowa nie była niższą od tej, którą skarżącemu przyznano, w takim razie skarżący ponosi koszta urzędowe, nadto obowiązany jest na żądanie oskarżonego zwrócić mu jego koszta prywatne.

Ewentualne koszta prawnego doradcy ponosi we wszystkich wypadkach każda strona sama za siebie.

C. Ugodowe unormowanie wynagrodzenia szkód.

§. 65. W drodze porozumienia z właścicielami gruntów, mogą być zawierane względem wynagrodzenia szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę odmienne od postanowień niniejszej ustawy umowy, których jednak dochodzić wolno tylko na zwykłej drodze prawa.

IV. Ogólne postanowienia o władzach i o postępowaniu niekarnem.

§. 66. Wykonywanie niniejszej ustawy służy w miarę oznaczonej w poszczególnych przepisach kompetencji politycznej władzy powiatowej, albo Namiestnictwa.

§. 67. Jeżeli gmina, której poruczoną jest polityczna administracya, posiada samodzielne polowanie w obrębie własnego obszaru gminnego, Namiestnictwo załatwia i rozstrzyga w pierwszej instancyi wszystkie do tego samodzielnego polowania odnoszące się sprawy, w którychby gmina miała występować jako strona.

§. 68. C. k. żandarmerya, zaprzysiężone stráže leśne, stráže myśliwskie i stráže polowe, mają obowiązek czuwania nad przestrzeganiem przepisów niniejszej ustawy i podawania wszelkich dostrzeżonych przekroczeń do wiadomości miejscowej władzy policyjnej i do politycznej władzy powiatowej.

§. 69. Właściciele i dzierżawcy polowania i ich straż myśliwska, tudzież inne organa powołane do utrzymania porządku, mogą każdego nieprawnie polującego na cudzym obszarze myśliwskim, jeżeli nie daje poznać swego nazwiska, lub zamieszkanie jego nie jest znanem, zaprowadzić do miejscowej władzy policyjnej, dla zbadania jego osobistości.

§. 70. Rekurs przeciw orzeczeniu politycznej władzy powiatowej wnoszony być ma do Namiestnictwa, przeciw decyzji Namiestnictwa, do Ministerstwa.

Rekurs należy w 14 dniach po doręczeniu orzeczenia wnieść pisemnie lub ustnie u władzy, która orzekała w pierwszej instancyi.

§. 71. Rekurs wczesnie wniesiony ma z reguły skutek zawieszający, wyjąwszy wypadku w §. 15. przewidzianego, albo też gdy względy bezpieczeństwa publicznego i uniknięcie możliwych szkód, wymagają bezzwłocznego przeprowadzenia polecanych zarządzeń.

§. 72. W wypadkach w których porozumienie między polityczną władzą powiatową, a Wydziałem Rady powiatowej nie przyszło do skutku, orzeka c. k. Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego.

V. Przekroczenia i kary.

§. 73. Przekroczenia tej ustawy, jakoteż rozporządzeń i szczegółowych zarządzeń na jej podstawie wydanych, mają być karane, o ile powszechna ustawa karna nie ma zastosowania przez polityczną władzę powiatową grzywną od 5 do 50 zł. Grzywna ta podwyższoną być może w przypadku powtórnego przekroczenia, albo jeżeli przekroczenie pociągnęło za sobą znaczną szkodę aż do stu reńskich. W razie niewypłacalności skazanego, należy grzywnę zamienić na karę aresztu, przyczem 5 zł. liczy się za jeden dzień aresztu.

W razie cięższych przez dłuższy czas dokonywanych, albo powtarzanych wykroczeń przeciw niniejszej ustawie, można zamiast grzywny orzec karę aresztu od 1 do 20 dni.

Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przekroczenie popełnione zostało.

§. 74. W wypadkach przekroczeń §§. 29., 31., 33. i 34., których dopuszcza się sam uprawniony do polowania, względnie handlarz i właściciele restauracyi, należy zarazem orzec utratę zwierzyny złowionej, albo zabitej wbrew przepisowi, a względnie podanej na sprzedaż.

Przy przekroczeniach §§. 39. i 47. orzec należy utratę zakazanych przyrządów bez różnicy, czy są one własnością przestępcy, lub nie.

§. 75. W razie zajęcia przyrządów zakazanych §§. 39. i 47. należy orzec bezwzględnie utratę tych przedmiotów, chociażby niemożliwym było dochodzenie i skazanie osób, które się niemi posługiwały.

§. 76. Uznane za przepadłe (skonfiskowane) zwierzyna, strzelby i przyrządy, sprzedawane być mają przez polityczną władzę powiatową w drodze publicznej licytacji na rzecz funduszu ubogich tej miejscowości, gdzie nastąpiło zajęcie. Przed sprzedażą jednak, należy zakazane przyrządy uczynić niezdolnymi do dalszego użytku w formie zakazanej.

§. 77. Z orzeczeniem karnem połączyć należy o ile nie chodzi o wynagrodzenie szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych, także zobowiązanie do wynagrodzenia szkody przekroczeniem spowodowanej, jeżeli z powodu braku dostatecznego wyjaśnienia, nie wypadnie odesłać pretensyi dotyczącej odszkodowania do sądów cywilnych.

Stronom interesowanym, mimo prawomocnych orzeczeń o odszkodowanie, służy prawo udać się w tych sprawach na zwykłą drogę prawa, co jednak nie wstrzymuje wykonania tego orzeczenia.

§. 78. Jeżeli o przekroczeniu myśliwskim w przeciągu 6 miesięcy, licząc od dnia spełnienia czynu przestępca nie został pociągnięty do odpowiedzialności, wtedy następuje przedawnienie przekroczenia, co jednak nie uwalnia władzy odnośnej od obowiązku usunięcia trwającego stanu bezprawnego, jakie przekroczenie to spowodowało.

§. 79. Co do właściwości politycznych władz do dochodzenia i karania przekroczeń niniejszej ustawy, co do terminów odwołania i co do odnośnego postępowania, zastosowane być mają ogólnie obowiązujące przepisy w administracyjnem postępowaniu karnem.

O karach i w związku z niemi będących zwrotach szkód i kosztów rozstrzyga w najwyższej instancji Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

VI. Karty myśliwskie.

§. 80. Nie wolno polować nikomu bez wydanej przez właściwą władzę karty myśliwskiej, lub bez certyfikatu jej miejsce zastępującego.

Wzór karty myśliwskiej i certyfikatu ustanowi Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

§. 81. Karty myśliwskie i certyfikaty wydaje polityczna władza powiatowa, w której okręgu ubiegający się o nie w danej chwili przebywa. Karta myśliwska może być także obcym, to jest osobom nie zamieszkałym w Galicyi, przez tutejszą krajową polityczną władzę powiatową wydana.

§. 82. Karta myśliwska wystawioną być może na rok, na trzy lata kalendarzowe albo miesięczna.

Certyfikaty wydane będą zatwierdzonym i zaprzysiężonym strażnikom łowieckim, na czas ustanowienia ich strzelcami.

Uprawnieni do polowania, którzy w myśl §. 27. al. 2. niniejszej ustawy przyjmą na siebie obowiązki dozorców polowania, nie mogą korzystać z bezpłatnych certyfikatów.

§. 83. Karta myśliwska ważną jest na cały obszar Królestwa Galicyi wyłącznie na osobę na której nazwisko opiewa; nie może więc komu innemu być odstąpiona; nie daje ona jednak prawa polować bez zezwolenia uprawnionego do polowania z wyjątkiem gdy idzie o tępienie szkodliwej zwierzyny (§. 44).

Kartę powinni posiadacze w czasie wykonywania polowania zawsze mieć przy sobie i okazać ją na żądanie organu bezpieczeństwa.

§. 84. Za roczną kartę myśliwską opłacić trzeba takse 5 zł. (10 koron), za trzyletnią 12 zł. (24 koron), za miesięczną po 1 zł 50 ct. (3 korony). Opłaty te wpływają do funduszu krajowego.

Certyfikaty wystawiane według §. 74. nie podlegają opłacie taksy, lecz polityczna władza powiatowa, odmówić ma wydania takich certyfikatów, jeżeli powziąć można podejrzenie, że zamierzone jest uchylenie się od obowiązku opłaty taksy.

§. 85. Wystawienia karty myśliwskiej odmówić należy:

a) małoletnim, o ile o karty dla nich nie proszą ojcowie, albo opiekunowie;

b) wyrobnikom żyjącym z zarobku dziennego, tudzież ubogim wspieranym przez zakłady dobroczynne, albo z funduszków gminnych;

c) umysłowo chorym i notorycznym pijakom;

d) osobom, które nie mogą się wykazać kartą na broń, o ile ją wedle odnośnych przepisów mieć powinni;

e) na czas pięciu lat po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

f) na czas trzech lat po odbyciu kary temu, który wedle §. 335 ustawy karnej, uznany był winnym przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nie ostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży, względnie udziału w tejsze;

g) na czas dwuletni temu, kto powtórnie ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny.

Wydania certyfikatów strażnikom łowieckim odmówić należy w wypadkach wyżej pod lit. c), e) i f) wymienionych.

§. 86. Kartę myśliwską odebrać należy bez zwrócenia zapłaconej za nią taksy, jeżeli po wystawieniu zajdzie, lub wiadomą się stanie, co do osoby jej właściciela jedna z wymienionych powyżej (§. 85) okoliczności wykluczających.

Toż samo stosuje się i do certyfikatów.

Zmienione wnioski

Komisji administracyjnej do przedłożonego Wysokiemu Sejmowi projektu ustawy łowieckiej.

Ustawa

z dnia którą wydana zostaje ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Dołączona ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wchodzi w życie w trzy miesiące po ogłoszeniu jej w Dzienniku ustaw krajowych. Z tą samą chwilą tracą moc obowiązującą dotychczasowe ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do przedmiotu niniejszej ustawy, z wyjątkiem ustawy z 19. Lipca 1869 Nr. 26. dz. u. kr., która pozostaje nadal w mocy obowiązującej.

Art. II.

Wykonywanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa łowiecka

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.

I. Prawo polowania i jego wykonanie.

A. Postanowienia ogólne.

§. 1. Prawo polowania polega na wyłącznem uprawnieniu do hodowania, wyszukiwania, ścigania, zabijania i przywłaszczania sobie łownej zwierzyny i dzikiego ptactwa, jak również przywłaszczania oddzielonych z niej części użytecznych, jak rzuconych rogów i t. p. Odnosnie do dzikiego ptactwa mieści w sobie prawo polowania także wyłączne uprawnienie do przywłaszczania zniesionych jaj.

§. 2. Zwierzyną łowną są w rozumieniu niniejszej ustawy: jeleni i daniel, sarna, zając, dziki królik i borsuk. Z ptaków: głuszc, cietrzew, jarząbek, pardwa i kuropatwa, przepiórka, chruściel (derkacz), bażant, drop, czajka, słonka, dubelt, kszyk, siewka, kulik i rozmaite tegoż gatunki, kurki wodne, łyska, nurki, dziki łabędź, dzika gęś, wszelkie gatunki dzikich kaczek i dzikich gołębi.

§. 3. Prawo polowania przywiązane jest do własności gruntu, służy więc każdoczesnemu posiadaczowi gruntu; wykonywane zaś być może albo w sposób samodzielny, albo przez wydzierżawienie.

Wykonywanie prawa polowania w sposób samodzielny przysługuje:

a) posiadaczowi nieprzerwanej przestrzeni obszaru gruntowego wynoszącego co najmniej 115 hektarów, bez względu czy on jest osobą fizyczną, czy też osobą prawną, czy jest osobą pojedynczą lub połączeniem kilku osób. W ostatnim wypadku nie może być posiadłość podzieloną co do przestrzeni. Również nie stanowi różnicy, czy ten obszar leży w jednej gminie lub miejscowości, lub czy się rozciąga na terytoryum więcej gmin, względnie miejscowości.

b) Gminie służy samodzielne polowanie tylko co do przestrzeni gruntowej, należącej do majątku gminnego, położonej bądź to w obrębie własnej, bądź też obcej gminy, jeżeli obszar ten wynosi co najmniej 115 hektarów nieprzerwanej przestrzeni.

Drogi, koleje żelazne, rzeki, potoki, kanały jakoteż wody stojące i wyspy na wodach, które przeżynają grunta, nie uważają się za przerwy obszaru, jeżeli się można dostać z jednej części kompleksu do drugiej nie przechodząc przez cudzą posiadłość (ad a i b).

c) Posiadaczom zwierzyńców, to jest przestrzeni gruntowych dowolnych rozmiarów przeznaczonych do hodowli zwierzyny, a skutecznie i trwale zabezpieczonych przeciw jej wydośnianiu się na grunta sąsiednie.

W razie sporu o to, czy jaka przestrzeń gruntowa uważaną być ma za zwierzyniec w myśl powyższego postanowienia, rozstrzyga o tem polityczna władza powiatowa.

§. 4. Wszelkie inne obszary gruntowe, położone w obrębie gminy miejscowej i na obszarze dworskim z tą gminą jedną miejscowość stanowiącym, które nie posiadają warunków samostnego polowania w §. 3. określonych, albo co do których samostne polowanie nie zostało zgłoszone (§. 6), stanowią okręg polowania gminnego. Polowanie gminne ma być wydzierżawione na rzecz posiadaczy gruntów. Przy wydzierżawieniu polowania gminnego zastępuje posiadaczy gruntów reprezentacya gminy, a jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje także grunta obszaru dworskiego, reprezentacya gminy z przełożonym obszaru dworskiego według postanowień niniejszej ustawy. W tym ostatnim wypadku wolno tak reprezentacyi gminy jak i przełożonemu obszarowi dworskiego samostnie stawiać wnioski wobec władzy politycznej. Jeżeli posiadacz gruntów obszaru dworskiego, wcielonych do okręgu polowania gminnego, jest dzierżawcą odnośnego polowania gminnego, albo tegoż części, wtedy zastępstwo służy w każdym razie reprezentacyi gminnej.

B. Ustanowienie Okręgów polowania.

§. 5. Okręgi tak samodzielnego polowania (§. 3), jakoteż okręgi polowania gminnego (§. 4) ustanowi polityczna władza powiatowa każdym razem na najbliższy okres dzierżawny polowania.

Dzierżawny okres polowania wynosi zwyczajnie lat sześć. Jedynie w wypadkach, w których reprezentacya gminna (przełożony obszar dworskiego) wniesie u politycznej władzy powiatowej przed upływem przedostatniego roku bieżącego okresu dzierżawnego z uzasadnionych powodów podanie o przedłużenie okresu dzierżawy, może c. k. Namiestnictwo zarządzić przedłużenie co najwyżej do lat dwunastu. Przeciw takiemu przedłużeniu rekurs nie ma miejsca.

§. 6. Najpóźniej w sześć miesięcy przed upływem bieżącego okresu dzierżawy, Władza polityczna powiatowa ogłosi w miejscu swej siedziby, jakoteż w każdej gminie i na obszarze dworskim edykt, na mocy którego ci posiadacze gruntów, którzy na nadchodzący, w edyktie określić się mający dzierżawny okres polowania (§. 5) na podstawie §. 3 roszczą sobie uprawnienie do

samodzielnego polowania, wezwani zostaną, aby te pretensye w ciągu 6 tygodni u politycznej władzy powiatowej zgłosili. Edykt ten ma być prócz tego doręczony wszystkim tym posiadaczom gruntów, którzy w bieżącym okresie dzierżawnym polowanie samodzielnie na swych gruntach w myśl §. 3 wykonywali.

Do zgłoszenia wystarczy zwykle podanie do władzy politycznej powiatowej lub nawet protokolarne oświadczenie z dołączeniem szkicu sytuacyjnego dotyczącej przestrzeni gruntowej. Przy następnem ustanowieniu samodzielnego prawa polowania wystarczy odwołanie się do poprzedniego zgłoszenia.

Polityczna Władza powiatowa ma zbadać zgłoszenia według potrzeby, przedsięwziąć dochodzenia, a następnie ustanowić okręgi polowania tak samodzielnego według §. 3, jakoteż polowania gminnego wedle §. 4 wydzierżawić się mającego i ogłosić je w należyty sposób.

§. 7. Przeciw skutecznemu podziałowi mogą być wniesione zarzuty w ciągu czterech tygodni do politycznej władzy powiatowej.

Polityczna władza powiatowa zbada wniesione zarzuty i po ewentualnem przeprowadzeniu dochodzeń wyda orzeczenie.

§. 8. Polityczna władza powiatowa przy ustanowieniu okręgów polowań czy samodzielnych (§. 3), czy podlegających wydzierżawieniu (§. 4) obowiązana jest, jeżeli temu nie stoją na przeszkodzie ważne względy na wykonywanie polowania, uwzględnić życzenia gmin przez swoją zwierzchność objawione i obszarów dworskich, wniesione w ciągu 6 tygodni po ogłoszeniu edyktu (§. 6) w wypadkach:

a) jeżeli posiadacze obszarów, którym przysługuje prawo samodzielnego polowania z mocy §. 3. lit. *a* i *b* pragną obszary swoje i to na cały najbliższy okres dzierżawy przyłączyć do obszaru polowania gminnego, a gmina się na to zgodzi.

b) jeżeli dwie lub więcej gmin, oraz posiadacze obszarów dworskich z mocy §. 4. do okręgu polowania gminnego przydzielonych, zgodnie zażądają ustanowienia wspólnego okręgu polowania gminnego na cały najbliższy okres dzierżawny.

c) w ten sam sposób uwzględnić należy żądania gmin lub położonych obszarów dworskich w kierunku rozdzielenia ustanowić się mających okręgów polowania, jeżeli szczególne stosunki miejscowe a głównie różnorodność polowań, rozdział ten usprawiedliwiają i jeżeli żadna z tych części nie będzie obejmowała na przyszłość mniej niż 115 hektarów przestrzeni. -- Również w wypadkach wyjątkowych może władza polityczna powiatowa ze względu na kulturę łowiecką przyłączyć niektóre parcele n. p. remizy, łozy, kępy i t. d. do obszaru samodzielnego polowania, chociaż z tymże nieprzerwanej całości nie stanowią (§. 3. *a* i *b*) jeżeli należą do tego samego właściciela i położone są w tej samej gminie miejscowej.

§. 9. Celem stosownego zaokrąglenia przylegających do siebie okręgów polowania gminnego, może polityczna władza powiatowa przy ustanawianiu tych okręgów po wysłuchaniu inte-

resowanych reprezentacji gminnych (przełożonych obszarów dworskich) poszczególne części odłączyć od jednego a przydzielić do drugiego okręgu polowania gminnego; wskutek tego jednak nie może powierzchnia żadnego okręgu polowania gminnego być mniejszą jak 115 h

§. 10. Jeżeli okręg polowania gminnego wynosi mniej jak 115 hekt., to służy przedewszystkiem posiadaczowi przyległego, według §. 3. istniejącego samodzielnego polowania, *prawo wydzierżawienia przed wszystkimi innymi bez przetargu* na przypadający okres dzierżawny całego gminnego polowania za cenę, jaka wypadnie z obliczenia za przestrzeń tego okręgu, jeżeli się przyjmie za podstawę czynsz dzierżawny, uzyskany za jeden hektar najbliższego przez publiczną licytację wydzierżawionego polowania gminnego.

Jeżeli zachodzą szczególne stosunki, z powodu których taki wymiar nie jest odpowiednim, w takim razie czynsz dzierżawny oznaczy polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) i odnośnego posiadacza samodzielnego polowania.

Jeżeli jest więcej takich posiadaczy przyległych polowań samodzielnych, służy pierwszeństwo do dzierżawy sąsiedniego okręgu polowania gminnego temu z nich, który ofiarowuje wyższy czynsz dzierżawny.

Do oświadczenia się względem korzystania z tego prawa wyznaczy polityczna władza powiatowa interesowanym posiadaczom samodzielnym polowań odpowiedni termin prekluzywny.

§. 11. Jeżeli okręg polowania gminnego wynosi więcej jak 115 hekt. i jeżeli część jego niedosięgająca tego rozmiaru:

a) otoczona jest w całym obwodzie, albo w dwóch trzecich częściach obwodu samodzielnem polowaniem istniejącem według §. 3. — albo

b) takim samodzielnem polowaniem oddzielona jest od reszty okręgu polowania gminnego w ten sposób, że do niej bez przekroczenia granic gminy nie można dostać się inaczej, jak tylko przez grunta należące do polowania samodzielnego, względnie drogami przez te grunta prowadzającymi, to służy posiadaczowi samodzielnego polowania prawo wydzierżawienia polowania na wspomnianej części (enklawie) okręgu polowania gminnego na przypadający okres dzierżawny przed wszystkimi innymi, bez przetargu. *Cena* za ową przestrzeń wypadnie z obliczenia, jeżeli się przyjmie za podstawę czynsz dzierżawny, uzyskany za jeden hektar najbliższego przez publiczną licytację wydzierżawionego polowania gminnego. *W razie szczególnych stosunków*, z powodu których taki wymiar nie jest odpowiedni, ma czynsz dzierżawny oznaczyć polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) i odnośnego posiadacza samodzielnego polowania.

Jeżeli enklawa jest kilkoma z poprzednio wspomnianych polowań samodzielnych w sposób określony w alinei 1. otoczona (lit. a), względnie oddzielona (lit. b), w takim razie służy

wspomniane prawo pierwszeństwa dzierżawy przede wszystkim posiadaczowi samodzielnego polowania, graniczącego z enklawą w dłuższej rozciągłości. Gdyby skutek wykonania prawa pierwszeństwa dzierżawy okręg polowania gminnego zmniejszył się miał poniżej 115 hekt., wówczas prawo pierwszeństwa dzierżawy tylko wtedy może być wykonane, jeżeli uprawniony do samodzielnego polowania wraz z enklawą ebejmie w dzierżawę także polowanie na pozostałej części okręgu polowania gminnego. *Co do* wymiaru czynszu dzierżawnego od tej pozostałej części, *służą* te same postanowienia, jak *co do* samej enklawy.

Do oświadczenia się względem korzystania z prawa w poprzednich ustępach określonego, wyznaczy polityczna władza powiatowa interesowanym posiadaczom samodzielnego polowań odpowiedni termin prekluzywny.

§. 12. O wszelkich sprawach dotyczących ustanawiania okręgów myśliwskich, tudzież o przeprowadzaniu zmian w ich odgraniczeniu, orzeka w pierwszej instancji polityczna władza powiatowa, po *wysłuchaniu opinii Wydziału Rady powiatowej*.

C. Wyzierżawienie polowań gminnych.

§. 13. Wyzierżawienie polowania gminnego (§. 4.) skutecznia polityczna władza powiatowa na czas ustanowionego okresu dzierżawy (§. 5.), wolno jednak wspomnianej władzy powierzyć tę czynność odnośnemu naczelnikowi gminy (przełożonemu obszarowi dworskiego).

W miastach rządzących się własnymi statutami i w 30 miastach podlegających ustawie gminnej z 13. marca 1889 r. nr. 24. dz. u. kr. zarządzi magistrat wydzierżawienie tego polowania przez publiczną licytację.

Akt wydzierżawienia jako też w szczególności protokół licytacyjny sporządzony być ma według wzoru ustanowionego przez Namiestnictwo.

§. 14. Polityczna władza powiatowa (Magistrat) ogłosi natychmiast po ustanowieniu okręgów polowania licytację polowania gminnego. Obwieszczenie o odbyć się mającej licytacji, zawierać ma potrzebne dane o wydzierżawić się mającemu polowaniu, jako to: granicę okręgu polowania, czas trwania dzierżawy, cenę wywołania, wysokość mającego się złożyć wadium, termin i miejsce odbycia licytacji.

Ogłoszenie licytacji rozpowszechnić należy w sposób w miejscowości tej praktykowany, a jeżeli spodziewać się można osiągnięcia przez to większego czynszu dzierżawnego, także i w jednej z gazet w powiecie najbardziej rozpowszechnionej.

O terminie i miejscu odbyć się mającej licytacji, należy zawiadomić jednocześnie dotyczącą zwierzchność gminną i obszar dworski jako też *Wydział Rady powiatowej*, któremu przysługuje prawo wysłać na swój koszt delegata.

§. 15. Do dzierżawy polowania gminnego dopuszczone być

mogą osoby fizyczne — z wyjątkiem osób w §. 85. pod lit. a, b, c, e, f i g wymienionych — Skarb państwa, tudzież Towarzystwa myśliwskie istniejące na podstawie zatwierdzonych przez władze statutów. Wykonywać zaś prawo polowania może tylko ten, kto w myśl rozdziału VI. niniejszej ustawy użył kartę myśliwską.

§. 16. Na podstawie aktu licytacji przyznana będzie dzierżawa polowania gminnego temu, kto najwyższą cenę dzierżawną zaofiaruje, przyczem nie mogą być uwzględnione oferty tych osób które według §. 15. wykluczone są od dzierżawy.

§. 17. Przeciw aktowi licytacji służy interesowanym prawo odwołania się do c. k. Namiestnictwa w ciągu dni 14.

Jeżeli przeciw przyznaniu polowania odwołanie wniesione i uwzględnione zostanie, należy zarazem orzec unieważnienie licytacji i ponowne wydzierżawienie polowania gminnego zarządzić, chyba że władza o odwołaniu decydująca uzna za stosowne oddać polowanie gminne innemu oferentowi, który wniósł rekurs.

Pomimo wniesionego odwołania się przeciw przyznaniu dzierżawy polowania gminnego prawo wykonywania tego polowania pozostaje aż do ostatecznego rozstrzygnięcia przy tym, który się otrzymał przy licytacji.

Jeżeli polityczna władza powiatowa żadnemu z licytantów nie przyzna dzierżawy polowania, a przeciw temu wniesiono odwołanie, władze do tego powołane aż do ostatecznego rozstrzygnięcia postąpią tak, jak gdyby polowanie w dotyczącym okręgu nie było wydzierżawione (§. 18. ustęp 2-gi).

§. 18. Jeżeli wydzierżawienie polowania gminnego przy pierwszej licytacji za cenę wywołania nie przyjdzie do skutku, władza wydzierżawiająca ogłosi w terminie nieprzekraczalnym 30 dniowym powtórna licytację, zniżając cenę wywołania o 25%.

W razie zaś, gdyby i powtórna licytacja spełzała na niczem, polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej i po wysłuchaniu wniosków Zwierzchności gminnej względnie przełożonego obszaru dworskiego, obmyśli inny niekosztowny sposób użytkowania z prawa polowania.

§. 19. Dzierżawca polowania winien złożyć pod rygorem utraty wadyum (na rzecz uprawnionych) i rozwiązania dzierżawy najpóźniej w dni 14 po przyznaniu dzierżawy dwuletni czynsz dzierżawny, z którego połowa uważana będzie za kaucyą, a druga połowa za czynsz dzierżawny na rok pierwszy.

Kaucya może być złożona w papierach publicznych pupilarne bezpieczeństwo dających podług kursu bieżącego i ma być deponowana w c. k. Urzędzie podatkowym właściwego powiatu; zaś czynsz dzierżawny do rąk Zwierzchności gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) (§. 20.)

Kaucya jest poręką za grzywny, na które skazani być może dzierżawca polowania gminnego, dalej za koszta urzędowych czynności odnoszących się do polowania przezeń dzierżawionego,

jeżeli na zwrot ich będzie zasądzony, wreszcie za czynsz dzierżawny i wypełnienie innych zobowiązań w umowie przyjętych.

Jeżeliby zatem w ciągu trwania dzierżawy kaucya w jaki bądź sposób została zmniejszoną poniżej jednorocznego czynszu, polityczna władza powiatowa poleci dzierżawcy uzupełnić ją w ciągu 14 dni, do pierwotnej wysokości, pod rygorem rozwiązania umowy.

W cztery tygodnie po upływie okresu dzierżawy, lub po jej wcześniejszem rozwiązaniu, kaucya zwróconą będzie dzierżawcy, o ile w całości lub w części nie zostanie zatrzymaną na cele, dla których zabezpieczenia służyła.

§. 20. Roczny czynsz dzierżawny na następne lata składać ma dzierżawca polowania na cztery tygodnie przed rozpoczęciem roku dzierżawnego u Zwierzchności gminnej. Jeżeli jednak okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego, to przypadający na te grunta w stosunku do ich rozmiaru udział w czynszu dzierżawnym, który to udział oznaczy cyfrowo polityczna władza powiatowa przy sposobności wydzierżawienia polowania gminnego, złożyć należy u przełożonego obszaru dworskiego.

Jeżeli czynsz dzierżawny nie zostanie złożony w oznaczonym czasie, ma polityczna władza powiatowa na uczynione o tem doniesienie naczelnika gminy, względnie przełożonego obszaru dworskiego, wezwać dzierżawcę do zapłaty, z oznaczeniem terminu dni 14 i z zagrożeniem rozwiązania dzierżawy (§. 22. l. 1).

§. 21. Zwierzchność gminna ma w ciągu czterech tygodni po każdoczesnem złożeniu rocznego czynszu dzierżawnego obwieścić w sposób w miejscu przyjęty, że poszczególni właściciele gruntów pednieść mogą udziały na nich z czynszu przypadające w stosunku do rozległości ich posiadłości gruntowej włączonej do okręgu polowania gminnego, w ciągu pewnego oznaczyć się mającego terminu, gdyż inaczej przypadają na rzecz kasy gminnej. Termin ten nie może wynosić mniej niż 4 tygodnie. Jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego, które należą do różnych posiadłości, to powyższe postanowienia niniejszego paragrafu mają analogiczne zastosowanie także do udziału w czynszu dzierżawnym przypadającym za te grunta.

§. 22. Wydzierżawione polowanie może być przez polityczną władzę powiatową uznane za rozwiązane, skoro dzierżawca :

1. nie złoży w oznaczonym terminie kaucyi, względnie dopełnienia tejże, albo czynszu dzierżawnego (§§. 19. i 20.);
2. nie zastosuje się do przepisów ustawy o nadzorze polowania (§. 30.);
3. dopuści się powtórnie innego przekroczenia niniejszej ustawy;
4. utraci zdolność uzyskania karty myśliwskiej.

W 14 dni po prawomocności orzeczenia zarządzi polityczna

władza powiatowa wydzierżawienie na nowo polowania gminnego.

§. 23. Bez zezwolenia politycznej władzy powiatowej nie wolno pod nieważnością zadzierżawionego polowania w całości ani w części poddzierżawiać innym osobom, czy to za zapłatą, czy też z zastrzeżeniem udziału w dochodach.

§. 24. Spadkobiercy dzierżawców prawa polowania mogą za zezwoleniem politycznej władzy powiatowej, jeżeli się o to najpóźniej w dwa miesiące po śmierci spadkodawcy do niej zgłoszą, wykonywać je przez cały pozostały czas dzierżawy, jeżeli posiadają warunki wymagane od dzierżawców i wykonawców polowania.

W razie niezgłoszenia się, lub gdy polityczna władza powiatowa uzna ich za nieodpowiednich do wykonywania prawa polowania, zarządnem będzie ogłoszenie nowej licytacji.

§. 25. Jeżeli w ciągu okresu dzierżawnego powstanie okręg w §. 3 określony, to uprawnienie do samodzielnego polowania na tymże zaczyna się dopiero z najbliższym okresem dzierżawnym. Jeżeli jednak części takiego okręgu polowania samodzielnego położone są w różnych okręgach polowania gminnego, w których okresy dzierżawne upływają w różnych terminach, w takim razie *powyższy okręg uznany być może jako samodzielny* dopiero przy ustanawianiu okręgów polowania tej gminy, w której okres dzierżawny najpóźniej się kończy.

Tymczasem pozostają poszczególne części tego nowo powstałego okręgu polowania samodzielnego wcielone do odnośnych polowań gminnych.

§. 26. Gdyby w ciągu okresu dzierżawnego jakaś posiadłość gruntowa uznana na ten okres za okręg polowania samodzielnego po myśli §. 3 przeszła częściami na kilku właścicieli, to pozostaje w mocy uprawnienie do samodzielnego polowania, odnośnie do tych części posiadłości, które zawsze jeszcze odpowiadają wymogom §. 3.

Natomiast owe części podzielonej posiadłości gruntowej, które już nie odpowiadają tym wymogom, równie jak w ogóle wszelkie przestrzenie uznane jako okręgi polowania samodzielnego, które w ciągu okresu dzierżawnego utracą wymagany dla okręgów polowania samodzielnego rozmiar 115 ha, albo też potrzebną nieprzerwaną ciągłość, ma polityczna władza powiatowa na żądanie reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego), dzierżawcy gminnego polowania lub innego interesowanego włączyć na resztę okresu dzierżawnego do okręgu polowania gminnego, chyba że kto wystąpi w myśl §§. 9. lub 10. z prawem pierwszeństwa dzierżawy.

§. 27. Jeżeli okręg polowania samodzielnego, którego właściciel dzierżawił okręg polowania gminnego na podstawie §. 9. albo enklawę na podstawie §. 10. utraci właściwość graniczącego albo otaczającego, względnie oddzielającego okręgu polowania samodzielnego, to polityczna władza powiatowa na żądanie reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego), dzierżawcy gminnego polowania albo innej osoby interesowanej

wydzierżawi odnośny okręg polowania gminnego na resztę okresu dzierżawnego drogą licytacji, względnie włączy enklawę do okręgu polowania gminnego, o ile w jednym i drugim przypadku nie zajdzie i nie będzie wykonane inne prawo pierwszeństwa dzierżawy według §. 9 lub 10.

§. 28. Jeżeli w ciągu okresu dzierżawnego powstaną samodzielne polowania w §. 3 c. określone, to odpadają one zaraz, z chwilą powstania, od polowania wydzierżawionego przez władzę. Jeżeli zaś w tego rodzaju okręgu polowania zajdzie zmiana, odbierająca mu charakter okręgu polowania samodzielnego według §. 3., winna polityczna władza powiatowa na żądanie reprezentacyi gminnej (przełożonego obszaru dworskiego), dzierżawcy gminnego polowania albo innej osoby interesowanej wcielić go na resztę okresu dzierżawnego do okręgu polowania gminnego, o ile nie zajdzie i nie będzie wykonane prawo pierwszeństwa dzierżawy według §. 10.

§. 29. Przedłużenie dzierżawy polowania gminnego bez licytacji po ukończeniu się okresu, na który zostało w drodze licytacji wydzierżawione, może nastąpić na dalszy sześcioletni okres czasu przez polityczną władzę powiatową za zgodą Zwierzchności gminnej temu, kto je ma w dzierżawie w ubiegającym okresie, jeżeli wniesie o to prośbę na 3 miesiące przed upływem trwającej jeszcze dzierżawy i przyjmie obowiązek płacenia o 10⁰/₀ wyższego czynszu.

II. Przepisy policyi łowieckiej.

A. Nadzór nad polowaniem.

§. 30. Uprawnieni do samoistnego polowania, jakoteż dzierżawcy polowania gminnego. winni są najpóźniej w trzy miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy ustanowić dla nadzoru i ochrony polowania straż łowiecką w odpowiedniej liczbie osób i tych do zatwierdzenia i zaprzysiężenia władzy politycznej powiatowej przedstawić.

§. 31. Co do warunków zatwierdzenia i zaprzysiężenia straży łowieckiej obowiązuje ustawa z 4. września 1892 (Dz u. k. Nr. 74).

W razie trudności przedstawienia tego rodzaju osób na strażników łowiectwa, uprawnieni do wykonywania prawa polowania mogą sami podjąć się tego dozoru, jeżeli posiadają warunki do tego wymagane.

§. 32. Zaprzysiężona i zatwierdzona straż łowiecka, ma prawo podczas wykonywania swej służby nosić broń myśliwską; wolno jej jednak z broni tej zrobić użytek przeciw osobom trzecim, tylko w wypadku koniecznej i słusznej obrony.

Jeżeli straż łowiecka nosi przepisane dla niej odznaki, wtedy uważana będzie jako straż publiczna w myśl ustawy państwowej z dnia 16. czerwca 1872 (Nr. 84 D. u. p.)

B. Przepisy o ochronie.

§. 33. Nikomu nie wolno w czasie poniżej oznaczonym łowić lub zabijać: jeleni od 1. listopada do 31. lipca, kozłów (rogaczy) od 1. marca do 31. maja, zajęcy od 15. stycznia do 15. września, jarząbków od 1. lutego do 31. sierpnia, cietrzewi i głuszców kogutów od 20. maja do 31. sierpnia, kuropatw od 1. grudnia do 15. sierpnia, bażantów od 1. stycznia do 15. sierpnia, przepiórek i dzikich gołębi od 1. listopada do 15. sierpnia, dropi i pardw od 15. kwietnia do 31. lipca; ptactwa błotnego mianowicie: kszyków, dubeltów, kulonów, batalionów od 15. kwietnia do 30. czerwca; ptactwa wodnego mianowicie: dzikich gęsi i dzikich kaczek od 15. kwietnia do 15. czerwca; łani jeleni i sarn, cieląt i spiczaków, tudzież samic cietrzewi i głuszców przez cały rok.

Przepis ten nie stosuje się do zarządzanych polowań w zamkniętych zwierzyńcach.

Wystrzeliwanie łań i kóz ze względu gospodarstwa łowieckiego nastąpić może tylko za zezwoleniem c. k. Namiestnictwa.

§. 34. Wyjątkowo, za poprzednim uwiadomieniem powiatowej władzy politycznej, dozwala się łowienia żywych okazów zwierzyny i ptactwa użytkowego, wybierania jaj z gniazd a młodzieży z legowisk, w czasie do łowienia zakazanym, lecz tylko w celu dalszej hodowli i ochrony podczas srogiej zimy.

§. 35. Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej może:

a) zarządzić nawet w porze ochronnej wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny uznanej za łowną, jeżeli zmniejszenie tego rodzaju zwierzostanu jest w interesie gospodarstwa rolnego, leśnego lub łowieckiego pożądanem;

b) wyjątkowo na rok jeden zezwolić na późniejsze rozpoczęcie, albo wcześniejsze zamknięcie pory ochronnej pewnych rodzajów zwierzyny dla poszczególnych, albo wszystkich okręgów polowania w powiecie, jeżeli tego wymagać będą szczególniejsze względy miejscowe, klimatyczne, lub klęski elementarne;

c) zamknąć zupełnie, lecz najwyżej na lat dwa, polowanie w niektórych, albo we wszystkich okręgach polowania w powiecie na pewnego rodzaju zwierzynę i ptactwo łowne w tej okolicy wyniszczeniem zagrożonej.

W razie zupełnego zamknięcia polowania w ciągu dwóch ostatnich lat dzierżawy polowania, może sobie dzierżawca polowania gminnego rościć pretensje do opustu połowy czynszu dzierżawnego.

§. 36. Sprzedaż łownej zwierzyny przez handlarzy odbywać się może tylko za okazaniem świadectwa jej pochodzenia. Świadectwa takie z podaniem gatunku i ilości zwierzyny, wydawać będą uprawnieni do wykonywania prawa polowania, lub ich pełnomocnicy ze swojego okręgu myśliwskiego.

§. 37. Po upływie dni 14 od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu, nie wolno objętej ochroną zwierzyny żywej czy zabitej, w całości lub w częściach

sprzedawać na składach, targowicach, w restauracjach, lub w inny jakibądź sposób.

Sprowadzający tego rodzaju zwierzynę i ptactwo z zagranicy, albo ze zwierzyńców zamkniętych przy sprzedaży jej winni wykazywać się świadectwem jej pochodzenia, które przepisze c. k. Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

Sprzedaż zwierzyny łownej i ptactw ubitych z polecenia władzy w myśl postanowienia §. 35. jak również skonfiskowanej w myśl postanowień §. 78. może się odbywać za okazaniem świadectwa jej pochodzenia przez właściwą władzę polityczną powiatu stwierdzonego.

C. Dalsze przepisy policyi łowieckiej.

§. 38. Bez zezwolenia uprawnionego do polowania nie wolno nikomu chodzić ze strzelbą po okręgu polowania z wyjątkiem osób, ze stanowiska urzędowego do tego upoważnionych.

Kto wbrew temu zakazowi spotkany zostanie przez strażnika łowieckiego ze strzelbą na obszarze polowania, po za drogami służącymi za publiczną komunikację, winien jest na żądanie tegoż oddać mu strzelbę, którą strażnik łowiecki obowiązany natychmiast złożyć w politycznej władzy powiatowej.

§. 39. W czasie od wiosny aż do ukończenia żniw, nie wolno bez zezwolenia właściciela po polach zasianych lub zasadzonych ani polować, ani psami tropić zwierzyny i ptactwa.

Z pod tego zakazu wyjęte są pola obsiane moharem, dalej zasadzone ziemniakami, albo w rzędowy sposób burakami, lub innymi w dalekich odstępach uprawianemi ziemniakami.

W czasie wyjątkowo mokrym, nie wolno na polach obsianych polować konno lub z nagonką nawet w jesieni i zimie.

§. 40. W najbliższem otoczeniu zabudowań można wprowadzić tropić i ścigać zwierzynę, nie wolno jednak do niej strzelać.

Również nie wolno bez zezwolenia właściciela, podczas polowania wchodzić do ogrodów znajdujących się w pobliżu domów i zabudowań gospodarskich, jeżeli te są ogrodzone lub w inny sposób odgraniczone.

§. 41. Zakazanem jest polować przez cały dzień w niedzielę i w święta uroczyste.

§. 42. Do chwytania zwierząt łownych nie wolno zastawiać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, tudzież zakładać trutek. Nie wolno użytkującemu z polowania ścigać zwierzyny, która na jego obszarze zraniona, przeszła do obcego obszaru.

§. 43. Włóczące się psy, tudzież koty po polach i lesie mogą być przez uprawnionego do polowania lub jego służbę łowiecką zabijane, lecz nie w bliższem oddaleniu jak na 300 metrów od domu mieszkalnego.

§. 44. Na zarządców lasowych, strażę leśną, właścicieli samoistnych obszarów myśliwskich, dzierżawców polowań, strzelców łowieckich, wkłada się obowiązek tępienia w każdej porze

drapieżnej i szkodliwej zwierzyny, oraz szkodliwego ptactwa w swoich obszarach.

§. 45. Dzikie i zwierzęta groźne dla osobistego bezpieczeństwa, oraz dla bezpieczeństwa inwentarzy gospodarskich, trzymać wolno tylko w zwierzyńcach zabezpieczonych zupełnie przeciw wydostaniu się ztamtąd na zewnątrz.

§. 46. Zwierzęta uznane za szkodliwe, jakoto: niedźwiedzie, wilki, rysie, żbiki i dziki może każdy zabijać, chwytac i nabywać, nie wolno jednak nikomu bez zezwolenia z wyjątkiem uprawnionego do polowania na cudzym gruncie zwierząt szkodliwych śledzić.

Zwierzęta następujące jako to: lisy, kuny leśne i domowe, tchórze i łasice, wiewiórki, chomiki, wydry, wszelkie gatunki orłów, sokół białozór, sokół wędrowny, raróg, kobuz, drzemlik, kania wielka, kania czarna, jastrząb, krogulec, błotniak (rybołówka trzcinnik) czapla siwa, mewa siwa, puchacz, dzierzba, sroka, kruk i gawron mogą być wewnątrz okręgu polowania przez uprawnionego do polowania, na własnym gruncie przez właściciela gruntu, wreszcie na miejscach stanowiących dobro publiczne przez każdego chwytane albo zabijane i zabierane. Do chwytania i zabijania szkodliwej zwierzyny, z wyjątkiem niedźwiedzia, nie wolno używać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, z wyjątkiem wypadku w §. 50 przewidzianego.

Nadto z pomiędzy zwierzyny łownej może właściciel gruntu zabijać zapadłe na gruncie w stadach dzikie gęsi i kaczki, które się wówczas stają jego własnością.

O ile uprawnionemu do rybołówstwa służą dalej idące prawa, osądzić należy według przepisów o rybołówstwie na wodach śródziemnych.

§. 47. W okolicach, gdzie dziki wyrządzają znaczne szkody w ziemiopłodach, a uprawnieni do polowania, obowiązku tępienia ich zadość nie czynią, ma polityczna władza powiatowa na doniesienie poszkodowanych:

a) uznać odpowiedzialnymi za tego rodzaju szkody tych właścicieli i dzierżawców polowania, którym udowodnionem będzie, że dziki na swoich obszarach hodują;

b) udzielić osobom, ze strony których nadużycia obawiać się nie potrzeba, po zasięgnięciu co do nich opinii Wydziału Rady powiatowej, nawet bez zgody uprawnionego do polowania, na pewien czas bezpłatne certyfikaty myśliwskie, z dozwoleństwem tępienia z broni palnej dzików lub innej szkodliwej zwierzyny (§. 46.) w obrębie ściśle oznaczonego obszaru, który nie może przekraczać granic okręgu gminnego polowania.

O wydaniu bezpłatnych certyfikatów, zawiadomi jednocześnie władza polityczna powiatowa tak uprawnionego do polowania, jakoteż i miejscowe władze policyjne.

§ 48. Polityczna władza powiatowa ma także prawo i obowiązek w razie potrzeby na pewien krótki i ściśle ograniczony czas zarządzić pod swoim nadzorem tępienie drapieżnych i szkodliwych zwierząt, a zarazem oznaczyć czas i sposób tępienia.

Jeżeli w tym celu zarządzone będą publiczne obławy, polityczna władza powiatowa, zawiadomi o tem uprawnionych do polowania i zaprosi do udziału w nich strzelców nie posiadających nawet kart ani certyfikatów myśliwskich.

Mieszkańcy gmin, w interesie których publiczna obława zarządzoną została, mają obowiązek na wezwanie władzy dostarczyć bezpłatnie nagonki w odpowiedniej ilości.

§. 49. Przy tego rodzaju obławach nie wolno nikomu zabijać innej zwierzyny prócz tej, dla wytepienia której została obława zarządzoną.

Ubita w ten sposób zwierzyna sprzedana będzie przez władzę zarządzającą obławę, w drodze publicznej licytacji, a kwotę uzyskaną ze sprzedaży należy wręczyć Wydziałowi powiatowemu na korzyść funduszu ubogich odnośnej gminy.

§. 50. Do tępienia zwierząt uznanych w §. 46. alin. 1. za szkodliwe, może uprawniony do polowania używać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych jednakże z zachowaniem wszelkiej ostrożności, aby ztąd nie powstało niebezpieczeństwo dla ludzi i zwierząt pożytecznych.

Dlatego też powinien ustawić znaki, które bez trudności spostrzedz i rozpoznać można.

III. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

A. O obowiązkach odszkodowania.

§. 51. Uprawniony do wykonywania polowania ma obowiązek wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy:

a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego personal łowiecki, gości myśliwych i przez psy tych osób;

b) szkodę wyrządzoną w jego okręgu polowania przez zwierzęta łowne na gruncie i w niezebranych jeszcze płonach, z wyjątkiem szkód wyrządzonych przez stada zapadłych dzikich gęsi i kaczek;

c) szkodę wyrządzoną przez dziki w myśl §. 47. lit. a) niniejszej ustawy.

Jeżeli prawo do wykonywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one solidarnie za szkody wyrządzone przez polowanie i przez zwierzynę.

§. 52. Za szkody wyrządzone przez wszelkiego rodzaju hodowaną zwierzynę, która się wydostanie ze zwierzyńców zamkniętych, odpowiedzialni są ich posiadacze.

§. 53. Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczyć swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione

jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny.

Wolno również każdemu odstraszać i odpędzać zwierzynę od swoich gruntów przez urządzenie straszydeł, ogni nocnych i t. p. Gdyby zaś wskutek takiej obrony zwierzę zraniło się lub zginęło, to uprawniony do polowania nie może domagać się odszkodowania.

§. 54. Także uprawniony do polowania, może cudze grunta w obrębie swego okręgu polowania leżące, ubezpieczać od szkód przez zwierzynę wyrządzanych, zapomocą ogrodzeń i innych środków ostrożności, jednak w taki sposób, aby ubezpieczenie to nie przeszkadzało posiadaczom w prowadzeniu gospodarstwa.

Pomimo to uprawniony do polowania odpowiada za szkodę, jeżeli nie dowiedzie, że cel tych urządzeń z winy poszkodowanego został udaremniony.

§. 55. Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, ogrodach warzywnych i ozdobnych, w szkólkach drzew, wreszcie na stojących pojedynczo młodych drzewkach, mają być tylko wtedy wynagradzane, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła mimo, że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów, właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodzi rzeczonyj zapobiedz są wstanie. Wzbronienie wstępu na grunta wskazane w ust. 2. §. 40. uważane być ma za zrzeczenie się wynagrodzenia szkody, która na tych gruntach przez polowanie lub przez zwierzynę wyrządzoną być może.

§. 56. Jeżeli szkody przez polowanie lub zwierzynę wyrządzone zostały w zbożu i innych ziemiopłodach, których zupełną wartość dopiero w czasie żniwa można ocenić, to ma być oszacowanie tej szkody i oznaczenie wynagrodzenia odłożone do czasu, gdy plony już dojrzały.

§. 57. Przy ocenianiu wszelkiej szkody w ziemiopłodach zrządzonyj przez polowanie i zwierzynę, należy przyjąć w rachunek tylko rzeczywistą stratę po potrąceniu kosztów, jakiby poszkodowany jeszcze ponieść musiał aż do zebrania plonów.

B. Postępowanie.

§. 58. Powiatowe władze polityczne rozstrzygają w pierwszej instancji wszelkie skargi o wynagrodzenie szkód, wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę.

§. 59. Poszkodowany winien w czasie, w którym szkoda może być jeszcze dostrzeżona i oceniona, zgłosić przez naczelnika gminy szkodę u uprawnionego do polowania lub tegoż zastępcy, z wezwaniem o zgodne załatwienie sprawy. Gdyby ugoda w ciągu 8 dni nie nastąpiła, ma poszkodowany w ciągu dalszych 8 dni pod rygorem utraty prawa do odszkodowania, z zastrzeżeniem postanowień określonych w §. 64. wnieść zażalenie do politycznej władzy powiatowej o wynagrodzenie szkody, oznaczając w przybliżeniu swoją pretensyę.

W wypadkach określonych w §. 56. nie jest wymagane liczebne oznaczenie wysokości żądanego odszkodowania, lecz

może to nastąpić dopiero w dodatkowym podaniu według §. 63. wnieść się mającem.

§. 60. Polityczna władza powiatowa przeprowadzić ma w terminie do dni 14 potrzebne dochodzenia na miejscu z przybraniem stron, których nieobecność jednak nie wstrzymuje przedsięwzięcia czynności urzędowej, jakoteż wyznaczonego przez władzę znawcy. W ważniejszych i trudniejszych wypadkach może polityczna władza powiatowa podejmując te dochodzenia przybrać dwóch znawców.

Jako znawców użyć można tylko bezstronnych i nieposzlakowanych ludzi fachowych, od których należy odebrać przysięgę albo raz na zawsze, albo w każdym poszczególnym wypadku na sumienne wypełnienie obowiązków.

§. 61. Przy komisyjnym dochodzeniu ma prowadzący czynność urzędową usiłować przedewszystkiem ugodę między stronami, którą należy objąć także koszta postępowania. Jeżeli to usiłowanie skutku nie odniesie, powinien naprzód oświadczyć się znawca :

1) czy uszkodzenie nastąpiło rzeczywiście przez zwierzyńę, względnie przy wykonywaniu polowania; następnie zaś

2) o ile podania stron względem okoliczności wpływających według §§. 55. do 57. na pretensyę o odszkodowanie, ze stanowiska fachowego są uzasadnione.

§. 62. W tych wypadkach, w których wysokość szkody może być zaraz w sposób stanowczy i pewny stwierdzoną, oświadczy się znawca bazzwłocznie także co do wysokości szkody wyrządzonej przez polowanie lub zwierzyńę, poczem władza polityczna orzec ma o odszkodowaniu.

§. 63. W owych zaś wypadkach, gdzie zdaniem znawcy dla słusznego oszacowania szkody wyczekiwać trzeba czasu żniw, zawiadomi polityczna władza powiatowa poszkodowanego, że ma wcześniej podać powtórnie o podjęcie drugich oględzin urzędowych i to jeszcze przed rozpoczęciem żniwa, inaczej bowiem gaśnie pretensya o odszkodowanie. Na takie podanie ma polityczna władza powiatowa przedsięwziąć ponowne oględziny z przybraniem stron i — o ile to możliwe, pierwotnie użytego znawcy, zaś w razie niemożności, innego według postanowień §. 60. powołać się mającego.

§. 64. Dochodzenia i usiłowania ugodowe przekazane w myśl poprzednich postanowień politycznej władzy powiatowej co do szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzyńę, mogą być przez nią od wypadku do wypadku albo raz na zawsze aż do odwołania poruczone naczelnikowi gminy (przełożonemu obszarowi dworskiego). W tym wypadku wyznaczy równocześnie polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu Reprezentacyi gminy (przełożonego obszaru dworskiego) i uprawnionego do polowania, dwóch znawców (§. 60.) którzy mają być zaprzysiężeni raz na zawsze.

Jeżeli nastąpi delegacya naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) raz na zawsze, należy to z podaniem na-

zwisk znawców, ogłosić w sposób w miejscu używany i podać do wiadomości uprawnionego do polowania.

Po wydaniu takiego ogłoszenia mają być pretensye o zwrot szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych w sposób określony w §. 59. wnoszone bezpośrednio do delegowanego naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego), równie jak i w wypadku §. 63. żądania o przedsięwzięcie powtórnych oględzin.

Tenże naczelnik gminy (przełożony obszaru dworskiego) winien o każdej u niego wniesionej pretensyi o odszkodowanie jako też o każdym żądaniu przedsięwzięcia powtórnych oględzin, zawiadomić natychmiast polityczną władzę powiatową i przedsięwziąć na miejscu potrzebne dochodzenia z przybraniem jednego, lub w wypadkach ważniejszych i trudniejszych, obydwóch ustanowionych znawców jako też podjąć określone usiłowania ugodowe.

Do tych dochodzeń i usiłowań ugodowych, również do interwencji stron i znawców mają analogiczne zastosowanie postanowienia §§. 60—63.

Jeżeli szkoda dotyczy naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego), tegoż żony albo osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowaconych, winien tenże naczelnik gminy (przełożony obszaru dworskiego) zawiadomić bezzwłocznie władzę polityczną powiatową, która albo załatwi sprawę w myśl poprzednich postanowień albo też wyznaczy inną delegację do przeprowadzenia tej sprawy.

§. 65. Jeżeli ugoda (§§. 61, 63.) nie przyjdzie do skutku ma być protokolarnie spisany wynik dochodzeń, bezzwłocznie przesłany politycznej władzy powiatowej, która w razie potrzeby może dochodzenie w odpowiedni sposób i to także z przybraniem innych znawców kazać uzupełnić i następnie ma wydać orzeczenie (§. 62. i 63.)

Bliższe przepisy i postanowienia o delegacji o przeprowadzeniu dochodzeń i usiłowań ugodowych przez delegatów wydane zostaną przez c. k. Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

Odwołanie trwałej delegacji naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) może polityczna władza powiatowa zarządzić każdego czasu. Odwołanie należy ogłosić w sposób w miejscu używany i zawiadomić o tem uprawnionego do polowania.

Tak co do delegacji naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) jak również odwołania tejże delegacji winna polityczna władza powiatowa porozumieć się z Wydziałem powiatowym.

§. 66. Polityczna władza powiatowa winna równocześnie z rozstrzygnięciem o odszkodowaniu orzec także o ponoszeniu kosztów odnośnego dochodzenia. Na osobną prośbę odnośnej strony należy o tych kosztach nawet wówczas orzec, jeżeli odpadła potrzeba decydowania o odszkodowaniu. Jako koszta postępowania mogą być tylko zarachowane:

1. koszta z powodu interwencji organu urzędowego i znawcy przy podjętych oględzinach tudzież koszta doręczeń i należytości stemplowe (koszta urzędowe);

2. wydatki stron w gotówce urosłe z powodu uczestniczenia w oględzinach na miejscu, lub ewentualnie z powodu zarządzonego przez polityczną władzę osobistego przed nią jawienia się, o ile wydatki te są konieczne (koszta stron), z wyłączeniem jednak możliwych kosztów przybrania doradcy prawnego.

§. 67. Względem ponoszenia kosztów w §. 66. określonych, obowiązują następujące postanowienia:

1. koszta urzędowe, wyjąwszy wypadek pod 3. określony, ponosić ma pozwany, który na wynagrodzenie szkody skazany zostaje.

Jeżeli zaś skarżący zupełnie został oddalony ze swoją pretensją, ma on ponieść koszta urzędowe.

2. Do zwrotu kosztów stron nie ma prawa ani skarżący ani pozwany. Wyjątki od tej zasady zachodzą w wypadku ustępu 3, jakoteż w następujących razach;

a) jeżeli skarżącemu przyznano całe przezeń liczebnie oznaczone odszkodowanie (§. 59.), to pozwany obowiązany jest zwrócić koszta prywatne skarżącego;

b) jeżeli skarżący zupełnie został oddalony, ma on uiścić koszta prywatne pozwanego;

3. jeżeli ofiarowana bezskutecznie przez pozwanego w postępowaniu ugodowem (§§. 59, 61, 64) kwota ugodowa nie była niższą od tej, którą skarżącemu przyznano, w takim razie skarżący ponosi koszta urzędowe, nadto obowiązany jest na żądanie pozwanego zwrócić mu jego koszta prywatne.

Ewentualne koszta prawnego doradcy ponosi we wszystkich wypadkach każda strona sama za siebie.

C. Ugodowe unormowanie wynagrodzenia szkód.

§. 68. W drodze porozumienia z właścicielami gruntów, mogą być zawierane względem wynagrodzenia szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę odmienne od postanowień niniejszej ustawy umowy, których jednak dochodzić wolno tylko na zwykłej drodze prawa.

IV. Ogólne postanowienia o władzach i o postępowaniu niekarnem.

§. 69. Wykonywanie niniejszej ustawy służy w miarę oznaczonej w poszczególnych przepisach kompetencji politycznej władzy powiatowej, albo Namiestnictwa.

§. 70. Jeżeli gmina, której poruczoną jest polityczna administracja, posiada samodzielne polowanie w obrębie własnego obszaru gminnego, Namiestnictwo załatwia i rozstrzyga w pierwszej instancji wszystkie do tego samodzielnego polo-

wania odnoszące się sprawy, w którychby gmina miała występować jako strona.

§. 71. Rekurs przeciw orzeczeniu politycznej władzy powiatowej wnoszony być ma do Namiestnictwa, przeciw decyzji Namiestnictwa — wyjąwszy wypadek określony w 2. ust. §fu 5go — do Ministerstwa rolnictwa. Przeciw potwierdzoneму przez Namiestnictwo orzeczeniu o szkodach przez polowanie i przez zwierzynę wyrządzonych, dalszy rekurs nie ma miejsca.

Rekurs należy w 14 dniach po doręczeniu orzeczenia wnieść pisemnie lub ustnie u władzy, która orzekała w pierwszej instancji.

§. 72. Rekurs wcześniej wniesiony ma z reguły skutek zawieszający, wyjąwszy wypadku w §. 17 przewidzianego, albo też gdy względy bezpieczeństwa publicznego i uniknięcie możliwych szkód, wymagają bezzwłocznego przeprowadzenia poleconych zarządzeń.

§. 73. W wypadkach w których porozumienie między polityczną władzą powiatową, a Wydziałem Rady powiatowej nie przyszło do skutku, orzeka c. k. Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego.

V. Przekroczenia i kary.

§. 74. C. k. żandarmerya, zaprzysiężone straże leśne, strażę myśliwskie i strażę polowe, mają obowiązek czuwania nad przestrzeganiem przepisów niniejszej ustawy i podawania wszelkich dostrzeżonych przekroczeń do wiadomości politycznej władzy powiatowej.

§. 75. Przekroczenia tej ustawy, jakoteż rozporządzeń i szczegółowych zarządzeń na jej podstawie wydanych, mają być karane, o ile powszechna ustawa karna nie ma zastosowania przez polityczną władzę powiatową grzywną od 5 do 50 zł. Grzywna ta podwyższoną być może w przypadku powtórnego przekroczenia, albo jeżeli przekroczenie pociągnęło za sobą znaczną szkodę aż do stu reńskich. W razie niewypłacalności skazanego, należy grzywnę zamienić na karę aresztu, przyczem 5 zł. liczy się za jeden dzień aresztu.

W razie cięższych przez dłuższy czas dokonywanych, albo powtarzanych wykroczeń przeciw niniejszej ustawie, można zamiast grzywny orzec karę aresztu od 1 do 20 dni.

Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przekroczenie popełnione zostało.

§. 76. W wypadkach przekroczeń §§. 33., 34., 35. ust. c. 36. i 37., których dopuszcza się sam uprawniony do polowania, względnie handlarz i właściciele restauracyi, należy zarazem orzec utratę zwierzyny złowionej, albo zabitej wbrew przepisowi, a względnie podanej na sprzedaż.

Przy przekroczeniach §§. 42. i 46. orzec należy utratę zakazanych przyrządów bez różnicy, czy są one własnością przestępcy, lub nie.

§. 77. W razie zajęcia przyrządów zakazanych §§. 42. i 46. należy orzec bezwzględnie utratę tych przedmiotów, chociażby niemożliwym było dochodzenie i skazanie osób, które się nimi posługiwały.

§. 78. Uznane za przepadłe (skonfiskowane) zwierzyna, strzelby i przyrządy, sprzedawane być mają przez polityczną władzę powiatową w drodze publicznej licytacji na rzecz funduszu ubogich tej miejscowości, gdzie nastąpiło zajęcie. Przed sprzedażą jednak, należy zakazane przyrządy uczynić niezdolnymi do dalszego użytku w formie zakazanej.

§. 79. Z orzeczeniem karnem połączyć należy o ile nie chodzi o wynagrodzenie szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych, także zobowiązanie do wynagrodzenia szkody przekroczeniem spowodowanej, jeżeli z powodu braku dostatecznego wyjaśnienia, nie wypadnie odesłać pretensyi dotyczącej odszkodowania do sądów cywilnych.

Stronom interesowanym, mimo prawomocnych orzeczeń o odszkodowanie, służy prawo udać się w tych sprawach na zwykłą drogę prawa.

§. 80. Jeżeli o przekroczeniu myśliwskim w przeciągu 6 miesięcy, licząc od dnia spełnienia czynu, przestępca nie został pociągnięty do odpowiedzialności, wtedy następuje przedawnienie przekroczenia, co jednak nie uwalnia od obowiązku usunięcia trwającego stanu bezprawnego, jakie przekroczenie to spowodowało.

§. 81. Co do właściwości politycznych władz do dochodzenia i karania przekroczeń niniejszej ustawy, co do terminów odwołania i co do odnośnego postępowania, zastosowane być mają ogólnie obowiązujące przepisy w administracyjnem postępowaniu karnem.

○ karach i w związku z nimi będących zwrotach szkód i kosztów rozstrzyga w najwyższej instancji Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

VI. Karty myśliwskie.

§. 82. Nie wolno polować nikomu bez wydanej przez właściwą władzę karty myśliwskiej, lub bez certyfikatu jej miejsce zastępującego.

Wzór karty myśliwskiej i certyfikatu ustanowi Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

§. 83. Karty myśliwskie i certyfikaty wydaje polityczna władza powiatowa, w której okręgu ubiegający się o nie w danej chwili przebywa. Karta myśliwska może być także obcym, to jest osobom nie zamieszkałym w Galicyi, przez tutejszą krajową polityczną władzę powiatową wydana.

§. 84. Karta myśliwska wystawioną być może na rok, na trzy lata kalendarzowe albo miesięczna.

Certyfikaty wydane będą zatwierdzonym i zaprzysiężonym strażnikom łowieckim, na czas ustanowienia ich strzelcami.

Uprawnieni do polowania, którzy w myśl §. 31. al. 2. niniejszej ustawy przyjmą na siebie obowiązki dozorców polowania, nie mogą korzystać z certyfikatów (§. 86. alin. 2.).

§. 85. Karta myśliwska ważną jest na cały obszar Królestwa Galicyi wyłącznie na osobę na której nazwisko opiewa; nie może więc komu innemu być odstąpiona; nie daje ona jednak prawo polować bez zezwolenia uprawnionego do polowania.

Kartę powinni posiadacze w czasie wykonywania polowania zawsze mieć przy sobie i okazać ją na żądanie organu bezpieczeństwa.

§. 86. Za roczną kartę myśliwską opłacić trzeba takse 5 zł. (10 koron), za trzyletnią 12 zł. (24 koron), za miesięczną po 1 zł 50 ct. (3 korony). Opłaty te wpływają do funduszu krajowego.

Certyfikaty wystawiane według §. 84. nie podlegają opłacie taksy, lecz polityczna władza powiatowa, odmówić ma wydania takich certyfikatów, jeżeli powziąć można podejrzenie, że zamierzone jest uchylenie się od obowiązku opłaty taksy.

§. 87. Wystawienia karty myśliwskiej odmówić należy:

a) małoletnim, o ile o karty dla nich nie proszą ojcowie, albo opiekunowie;

b) wyrobnikom żyjącym z zarobku dziennego, tudzież ubogim wspieranym przez zakłady dobroczynne, albo z funduszków gminnych;

c) umysłowo chorym i notorycznym pijakom;

d) osobom, które nie mogą się wykazać kartą na broń, o ile ją wedle odnośnych przepisów mieć powinny;

e) na czas pięciu lat po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

f) na czas trzech lat po odbyciu kary temu, który wedle §. 335 ustawy karnej, uznany był winnym przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nie ostrożnego obchodzenia się z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży, względnie udziału w tejże;

g) na czas dwuletni temu, kto powtórnie ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny.

Wydania certyfikatów strażnikom łowieckim odmówić należy w wypadkach wyżej pod lit. c), e), f) i g) wymienionych.

§. 88. Kartę myśliwską odebrać należy bez zwrócenia zapłaconej za nią taksy, jeżeli po wystawieniu zajdzie, lub wiadomą się stanie, co do osoby jej właściciela jedna z wymienionych powyżej (§. 87) okoliczności wykluczających.

Toż samo stosuje się i do certyfikatów.

